

”45 vuotta osallisuuden

Mielenterveyden keskusliiton
vuosikertomus 2016

Mielenterveyden
keskusliitto

Sisällys

Hallituksen puheenjohtajan tervehdys	3
Toiminnanjohtajan tervehdys	4
”45 vuotta osallisuuden asialla”	5
1. Mielenterveyden keskusliitto potilasjärjestönä	6
2. Miksi Suomi tarvitsee mielenterveysalan potilasjärjestöä?	7
3. Jokainen meistä on oikeutettu mielen hyvinvointiin	9
4. Mielenterveyden keskusliiton luottamushallinto	10
5. Mielenterveyden keskusliitto muodostuu jäsenyhdistyksistään	11
5.1 Jäsenyhdistysten toiminnan tukeminen.....	11
5.2 Jäsenviestintä	14
6. Mielenterveyden keskusliitto on potilasjärjestö.....	16
6.1 Oikeus- ja sosiaalineuvonta.....	16
6.2 Koulutustoiminta	17
6.3 Vaikuttamisverkosto ja työryhmät	19
6.4 Julkilausumat ja kannanotot.....	19
7. Mielenterveyden keskusliitto on kansalaisjärjestö	21
7.1 Kuntoutumista tukeva toiminta.....	21
8. Toiminnan mahdollistajat.....	26
8.1 Taloushallinto.....	26
8.2 Henkilöstö.....	27
8.3 Viestintä	29
9. Kehittyvää ja kehittävää järjestötoimintaa.....	31
10. Mielenterveyden keskusliiton toiminnan arviointi.....	33
Liittovaltuuston puheenjohtajan tervehdys.....	34
Liitteet.....	35

Hallituksen puheenjohtajan tervehdys

”45 vuotta osallisuuden asialla” oli vuoden 2016 teema. Siksi Mielenterveyden keskusliitto korosti kaikkien oikeutta mm. työhön ja muuhun aktivoivaan toimintaan omien voimavarojensa mukaisesti. Jokainen ihminen on arvokas ja tärkeä, vaikka työllisyystilanne on haastava. Itse asiassa työ on ihmisoikeus ja oikeassa mitassa erinomaista aktivoitumista ja kuntoutumista.

Kokemusasiantuntijuus on vahvasti esillä Juha Sipilän hallitusohjelman kärkihankkeissa. Liitto on jo pitkään ollut kehittämässä ja liputtamassa kokemusasiantuntijoiden puolesta. Terveystieteiden ammattihenkilö ja kokemusasiantuntija ovat erinomainen työpari sekä kuntoutujan että yhteiskunnan kannalta. Se on huomattu ja todettu jo monissa paikoissa, mutta ei valitettavasti vielä kaikkialla. Uskon kokemusasiantuntijuuden ja myös järjestöjen roolin kasvavan entisestään sosiaali- ja terveyspalvelujen uudistuksessa, kunhan käytännön toteutus etenee. Kolmas sektori on suuri voimavara, jota ei ole vielä riittävästi osattu käyttää osana saumatonta palveluketjua.

Liiton kaikki toiminnot on kehitetty entistä aktiivisemmin palvelemaan jäsenyhdistyksiä. Jokainen työntekijä siis tekee parhaansa yksittäisten jäsenten palvelemiseksi. Itse asiassa keskusliitto tarjoaa jo tällä hetkellä erittäin monipuolista toimintaa jäsenilleen. Viime vuonna esimerkiksi ammattilaisille suunnattujen koulutusten määrä kasvoi ja osallistujia oli entistä enemmän.

Joskus on ilmennyt, että tieto eri tilaisuuksista ei aina ole tavoittanut jäsenistöä. Siinä on edelleenkin kehitettävää, kuten myös liiton brändityössä. Liiton järjestämät mielenterveysmessut luentoineen ja tapahtumineen ovat jo nykyisin menestystarina. Tällaista brändin-kohotusta tarvitaan lisää.

Edeltäneitä vuosia on leimannut liiton talouden tasapainottaminen ja tervehdyttäminen. Siinä on viime vuoden aikana onnistuttu. Nyt talous on vakaalla pohjalla. Se luo edellytyksen entistä paremmalle ja laajemmalle toiminnalle, joka palvelee jäsenistön tarpeita. Tästä on hyvä jatkaa eteenpäin!

Kari Tolvanen
Puheenjohtaja

Kolmas sektori on suuri voimavara, jota ei ole vielä riittävästi osattu käyttää osana saumatonta palveluketjua.

Osallisuuden asialla myös sotessa

Sosiaali- ja terveystalvelujen uudistus on puhuttanut kansalaisia, pättäjiä, järjestöjä ja muita sote-alan toimijoita pitkään. Kuluneena vuonna myös Mielenterveyden keskusliitto jäsenyhdistyksineen ryhtyi toden teolla rakentamaan liittymäpintaa tulevaan sote-uudistukseen.

Tavoitteena on ollut ja tulee olemaan etsiä keinoja, joiden avulla paikallinen ja alueellinen kuin myös valtakunnallinen vaikuttamistyö tässäkin vahvistuu. Tämä tarkoittaa erilaisia käytäntöjä ja toimintamalleja, joissa mielenterveysyhdistysten ihmiset ovat mukana alueensa vaikuttamisessa, päätöksenteossa – ja myös tarjoamassa kokemusasiantuntemusta sekä aitoa asiakkaan ääntä palvelujen kehittämiseen.

Sosiaali- ja terveysministeriö perusti kuntoutuksen uudistamista valmistelevalle työryhmän, johon liiton ehdotuksesta valittiin paras mahdollinen kokemusasiantuntija, liiton palveluksessa työskennellyt tutkija ja VTT Päivi Rissanen. Jäsenyhdistykset puolestaan alkoivat yhä aktiivisemmin hakeutua mukaan sote-uudistuksen alueellisiin valmistelutyöryhmiin. Kehitys toivottavasti jatkuu 2017.

Viime vuonna valmisteltiin myös kaksi isoa hallituksen kärkihanketta, joissa yhteistyökumppaneina ovat sairaanhoitopiirit ja liitto mukana yhtenä hankekumppanina. Nyt jo tiedetään, että kumpikin hanke toteutuu: toinen liittyy sairaanhoitopiirien elintapaohjauksen kehittämiseen ja toinen savuttomuuden tukemiseen. Alueellisina kumppaneina ovat liiton tuella myös mielenterveysyhdistykset ja niiden kokemusasiantuntijat.

Lisäksi liitto seuraa hallituksen Osatyökykyisille tie työelämään OTE -kärkihanketta. Siinä on erityisen tärkeä kiinnittää huomiota työllistymistä estäviin kannustinloukkuihin. Liiton lakimies seuraa puolestaan sotea lainvalmistelun näkökulmasta.

Olavi Sydänmaanlakka
Toiminnanjohtaja

Tavoitteena on etsiä keinoja, joilla vaikuttamistyö vahvistuu.

PS Meillä osataan ja halutaan toimia yhdessä, myös oman kentän piirissä. Viime vuonna jäsenyhdistyksiä tukevassa toiminnassa oli yli 2800 osallistujaa, joista puolet kulttuuri- ja liikuntatoiminnan piirissä. Kuntoutumista tukeville kursseilla osallistui 750 henkilöä ja neuvonta tavoitti yli 8000 ihmistä. Toimintamme tavoitti lisäksi yli 14 000 ammattilaista ja lisäksi Mielenterveysmessuilla oli 4600 kävijää.

”45 vuotta osallisuuden asialla”

Mielenterveyden keskusliitto valvoo ja ajaa mielenterveyspotilaiden ja -kuntoutujien ja heidän läheistensä etuja yhteiskunnassa, toimii asiantuntijana heitä koskevissa kysymyksissä ja kehittää tarvittavia palveluita.

Vuosi 2016 oli liiton 45. toimintavuosi ja teemana oli ”45 vuotta osallisuuden asialla”. Siksi tärkeitä aiheita liiton viestinnässä ja toiminnassa olivat työelämäosallisuus sekä muut osallisuuden ja aktivoitumisen muodot. Ihmisoikeuksiin kuuluu oikeus työhön ja toimintaan omien voimavarojen mukaisesti. Jokainen yhteiskunnan jäsen on arvokas ja tärkeä elämäntilanteestaan riippumatta.

Syyskauden iso kysymys oli: Millaista keskusliittoa jäsenyhdistykset haluavat? Vastauksia ja samalla liiton arvoja koostettiin neljässä monen jäsenyhdistyksen työpajassa eri puolilla Suomea sekä yhdistyksille tehdyssä kyselyssä. Niiden mukaan vaikuttamistoiminnan tärkeimmät painopisteet ovat mielenterveys- ja päihdepalvelujen sekä kokemusasiantuntijatoiminnan kehittäminen ja mielenterveyskuntoutujen toimeentuloon liittyvät kysymykset. Yhdistysten tärkeimmät tarpeet olivat vertaistuki ja kokemusasiantuntijuus, koulutuksen saaminen hallituksen jäsenille ja muille toimijoille sekä toimintaedellytysten turvaaminen.

Kehittämisen painopisteiksi nousivat liiton itsearvioinnin ja vuoden 2015 henkilöstökyselyn pohjalta viestinnän, toimintojen koordinoimisen ja kolmen asiantuntijuuden kehittäminen. Samalla pyrittiin vastamaan yhä paremmin jäsenyhdistysten tarpeisiin koulutuksilla ja tapahtumilla. Liiton kaikki työntekijät eri toiminnoissa tekevät yhteistyötä jäsenyhdistysten kanssa.

Liiton sisäisen kehittämistoiminnan painopisteenä oli siirtyminen asiantuntijaorganisaatioon, jossa jokainen työntekijä vastaa omasta työstään ja sen kehittämisestä. Johdon tehtävä on luottaa henkilökunnan osaamiseen, koordinoida, luoda puitteet sen vahvistamiseksi ja varmistaa järkevät rakenteet. Henkilöstö arvioi liiton toimintaa Pata-työkalulla. Koulutus-, kokemus- ja vertaistoimintaa vahvistettiin työ- ja koulutusvalmennuksen koordinoimalla osaamiskeskustoiminnalla. Viestinnässä ja talous- ja henkilöstöhallinnossa vahvistettiin asiantuntijaosaamista ja konsultatiivista työtä.

Yhteistoimintaa (mm. potilas-, vammais- ja päihdejärjestöt) vahvistettiin, jotta voimme entistä paremmin vastata monipuolisen tuen tarpeisiin. Viestinnässä uudistettiin jäsenviestinnän kanavat, rakennettiin työyhteisöviestinnän kehittämisen suunnitelma yhdessä henkilöstön kanssa sekä tuotiin mm. työelämäosallisuutta esiin eri medioissa ja tapahtumissa (mm. Suomi Areena, Mielenterveysmessut).

Tämä vuosikertomus on rakennettu liiton perustehtävän, strategian ja toimintavuoden painopistealueiden mukaisesti. Vuosikertomus koostuu liiton toiminnan määrällisestä ja laadullisesta kuvauksesta.

Ihmisoikeuksiin kuuluu oikeus työhön ja toimintaan omien voimavarojen mukaisesti.

1. Mielen terveyden keskusliitto potilasjärjestönä

Kuten liitto säännöissään toteaa, sen tarkoitus on Suomen mielen terveyspotilaiden ja -kuntoutujien yhdistysten keskus- ja yhteistyöjärjestönä valvoa ja ajaa heidän etujaan yhteiskunnassa, toimia asiantuntijana heitä koskeissa kysymyksissä ja tuottaa heidän tarvitsemiaan palveluja.

Lisäksi liiton tarkoitus on vähentää mielen terveysongelmiin liittyvää stigmaa sekä edistää muutenkin mielen terveyskuntoutujien asemaa ja oikeuksia yhteiskunnassa.

Liitto ottaa toimissaan huomioon erityisesti mielen terveyskuntoutujat ja -potilaat ja heidän läheisensä, mutta myös muut vammais- ja erityisryhmät, jotka voivat olla mielen terveysyistä vaarassa syrjäytyä yhteiskunnassa.

Liitto tukee ja edistää jäsenyhdistysten vertaistuki- ja kansalaisjärjestötoimintaa sekä ennaltaehkäisevää mielen terveys- ja päihdetyötä. Liitto on puoluepoliittisesti ja maailmankatsomuksellisesti sitoutumaton.

Tarkoituksensa toteuttamiseksi liitto

- a) edistää mielen terveyspotilaiden ja -kuntoutujien sosiaaliturvaa, kuntoutusta, sopeutumisvalmennusta, työllisyyttä, opintoja ja asunto-oloja tekemällä aloitteita, järjestämällä palveluja ja olemalla yhteistyössä alan viranomaisten, järjestöjen ja muiden yhteisöjen kanssa kotimaassa ja ulkomailla sekä toimimalla mielen terveyspotilaiden ja mielen terveyskuntoutujien etujärjestönä muilla vastaavilla tavoilla
- b) tukee jäsenjärjestöjen toimintaa
- c) järjestää mielen terveysongelmiin, niiden ennaltaehkäisyyn, hoitoon ja kuntoutumiseen liittyvää tiedotus-, kehittämis- ja tutkimustoimintaa
- d) tuottaa mielen terveyspotilaille ja mielen terveyskuntoutujille kuntoutumista tukevia palveluja
- e) järjestää ja tukee mielen terveyspotilaiden ja mielen terveyskuntoutujien liikuntatoimintaa
- f) järjestää ja tukee nuorille aikuisille, 18–30-vuotiaille, mielen terveyspotilaille ja kuntoutujille suunnattua vertaistukeen perustuvaa kuntouttavaa toimintaa
- g) järjestää ja tukee mielen terveyspotilaiden ja -kuntoutujien kulttuuritoimintaa
- h) harjoittaa mielen terveyspotilaiden ja mielen terveyskuntoutujien kuluttaja-, nuoriso-, vanhus- ja terveystoimintaa sekä pyrkii yleensä parantamaan harrastus- ja vapaa-ajanviettomahdollisuuksia

Mielen terveyspotilas ja -kuntoutuja saa käyttää liiton heille tuottamia palveluja riippumatta jäsenyydestä liiton jäsenyhdistyksessä, ellei jotakin palvelua poikkeuksellisesti myönnetä pelkästään jäsenetuna.

Sääntöjen pohjalta perustehtäviksi nousevat

- 1) Jäsenyhdistystoiminta
- 2) Vaikuttamistoiminta
- 3) Kuntoutumista tukeva toiminta

2. Miksi Suomi tarvitsee mielenterveysalan potilasjärjestöä?

Liiton toimintaympäristö koostuu mielenterveyteen liittyvistä yhteiskunnallisista ilmiöistä ja järjestötoiminnan yhteiskunnallisesta roolista.

Mielenterveyden häiriöt Suomessa

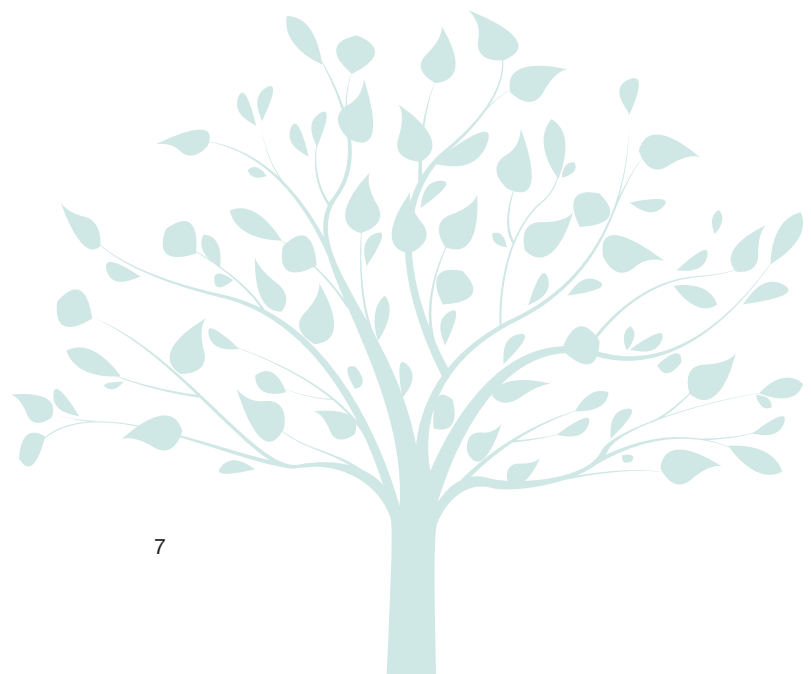
Mielenterveyshäiriöt ovat suurimpia yksittäisiä yhteiskunnasta syrjäytymisen syitä. Sairastuminen aiheuttaa työkyvyttömyyttä, haittaa opiskelua ja vaikeuttaa arjessa selviytymistä. Siihen liittyy usein häpeää, pelkoa ja yksinäisyyttä. Aktivoituminen oman kodin ulkopuolelle voi olla ylivoimaisen vaikeaa.

Mielenterveyshäiriöt ovat yleisiä kaikissa ikäryhmissä: jostain mielenterveyden häiriöstä kärsii lapsista ja nuorista 15–20 %, aikuisista 20–25 % sekä yli 65-vuotiaista 16–30 %. Yleisimpiä ovat masentuneisuus- ja ahdistuneisuushäiriöt. Mielenterveyssyistä myönnettyjen eläkkeiden määrä on vähentynyt kolmanneksella vuodesta 2007. Masennus on edelleen työkyvyttömyyseläkkeiden suurin yksittäinen syy. Työkyvyttömyyseläkkeistä yli 40 % on myönnetty mielenterveyden häiriöiden vuoksi.

Syrjäytymiskehityksessä ongelmat kasautuvat, vaikuttavat yksinäisyyden kokemukseen ja lisäävät palvelujen ja tuen tarvetta. Mielenterveys- ja päihdepalvelujen kehittämisessä tavoitteena on jo pitkään ollut avohoidon lisääminen ja sairaalahoidon vähentäminen.

Mielenterveysjärjestön tärkeä tehtävä on parantaa sairastuneiden elämänlaatua. Tavoitteena on turvata tarpeenmukaiset palvelut ja hyvä hoito kaikille riippumatta kyvyistä, aktiivisuudesta, asuinpaikasta tai asemasta. Ihmisoikeuksien näkökulmasta yhdenvertainen kohtelu on perusedellytys.

Mielenterveyden keskusliiton tavoitteena on vaikuttaa yhteiskuntaan, palveluihin ja lakeihin niin, että sairastuminen ei automaattisesti tarkoittaisi yhteiskunnasta ja osallisuudesta syrjäytymistä. Oikeus opiskeluun, työhön ja aktiiviseen elämään kuuluu kaikille. Osallisuuden on voitava olla mahdollista myös yksilöllisistä lähtökohdista, räätälöidysti ja omien voimavarojen mukaisesti.

Keskeiset yhteiskunnalliset muutokset

- Kestävyyssvaje: muutokset julkisissa palveluissa - valtion säästötoimenpiteet, ikärakenteen muutos ja elatussuhteen muutos, asiakasmäärien kasvu, yhteispalvelujen kehittäminen
- Sote- ja aluehallintouudistus
- Mielensterveys- ja päihdepalvelujen mahdollistaminen myös väestömäärältään pienille alueille ja haja-asutusalueille
- Laitoshoidon väheneminen, avohoidon lisääntyminen ja kehittäminen, ennalta ehkäisevä mielensterveystyö ja peruspalvelut
- Työmarkkinoiden polarisaatio ja rakennemuutos
- Tarve työurien pidentämiselle, maakunnalliset työllistymisen ja työkyvyn tukemisen mallit osatyökykyisille, kannustinloukut
- Työkyvyttömyyseläkkeiden kasvu erityisesti nuorilla: keskimäärin 5 alle 30-vuotiasta joutuu työkyvyttömyyseläkkeelle joka arkipäivä
- Kuntoutustarjonnan sirpaleisuus ja koordinoimien haasteet
- Voimavaroja tukevan lähestymistavan, asiakasymmärryksen ja kokemustiedon vahvistaminen kaikissa sosiaali- ja terveyspalveluissa
- Yhteisöllisyyden muodot moninaistuvat
- Digitalisoituvat palvelut ja digisyrjäytymisen ennaltaehkäisy

Keskeiset valtiolliset kehittämistyöryhmät ja lainsäädäntöuudistusprosessit:

- Sote-uudistus
- Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestämistä koskeva esitys lausunnoille
- Maakuntauudistusta koskeva uudistusesitys lausunnoille
- Sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskeva itsemääräämisoikeuslain valmistelu
- Mielensterveyslain ja päihdehuoltolain kokonaisuudistuksen tarvetta koskeva kysely lausunnona
- Osatyökyvyttömyys ja kannustinloukut -selvitys
- Lääkekorvauksia koskevat säästöesitykset
- Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut
- Potilaan ja asiakkaan oikeusturvakysymykset; psykiatrisen potilaan oikeusturva
- Hallitusohjelman kärkihankkeet: palvelut asiakaslähtöisiksi, edistetään terveyttä ja hyvinvointia sekä vähennetään eriarvoisuutta, osatyökykyisille tie työelämään

Suomalaiset pitävät sosiaali- ja terveysjärjestöjä tärkeinä ja niiden tärkeimpänä toimintamuotona pidetään vertaistukea. Vuoden 2016 Järjestöbarometrin mukaan järjestöjen haasteita ovat rahapelifuusio, sote-uudistus ja eriarvoisuuden kasvu. Mahdollisuuksia ovat digitalisaatio, monikulttuuristuminen, sote-uudistus ja kansalaisten osallistumisen uudet muodot.

Vaikuttamis- ja edunvalvontatehtävän lisäksi liitto pyrkii vastaamaan avuntarpeeseen: tarjoamaan neuvontaa, ohjausta ja tukea psyykkisesti haastavissa elämäntilanteissa oleville ja heidän läheisilleen. Järjestöt ovat perinteisesti tarjonneet matalan kynnyksen tukea sairastuneille. Työssä on korostunut vapaaehtoisuuden ja vertaisuuden voima: ”En ole yksin ongelmieni kanssa, voin osallistua toimintaan omien voimavarojeni mukaisesti.” Mielensterveyden keskusliiton ja sen jäsenyhdistysten rooli vertaisuuden, kokemustiedon ja kokemusasiantuntijuuden kehittämisessä ja esiintuomisessa on ollut erityisen merkittävä.

3. Jokainen meistä on oikeutettu mielen hyvinvointiin

Liiton toimintaa kehitetään arvojen, vision ja strategisten painopisteiden mukaisesti. Liiton visio vuoteen 2020 on tiivistetty yhteen lauseeseen: ”Jokainen meistä on oikeutettu mielen hyvinvointiin.”

Liiton päämäärä on vaikuttaa yhteiskuntapolitiikkaan, päätöksentekoon ja kansalaiskeskusteluun niin, että mielen hyvinvointi toteutuu jokaisen ihmisen perusoikeutena. Liitto toimii myös vaikuttajana ja asiantuntijana mielenterveyslainsäädännön, julkisten palveluiden ja viranomaistoiminnan kehittämisessä.

Strategian painopisteet

1. Jokainen on oikeutettu arvokkuuteen ja osallisuuteen

Edistetään mielenterveyspotilaiden, -kuntoutujien, kuntoutuneiden ja läheisten omanarvontuntoa, ainutlaatuisia kokemusasiantuntijuutta ja vertaisuutta sekä osallisuutta omassa elinympäristössä ja kansalaisyhteiskunnassa.

2. Jokainen ihminen on voimavara yhteiskunnalle ja palvelujärjestelmälle

Vahvistetaan osaamista ja tietotaitoa palvelurakenteissa ja mielenterveyskuntoutujien kanssa työskentelevien verkostoissa kuntoutujien voimavarojen ja asiantuntijuuden hyödyntämiseksi.

3. Mielenterveyden keskusliitto on ihmisoikeusjärjestö

Valvotaan sekä edistetään mielenterveyskuntoutujien, kuntoutuneiden ja heidän läheistensä aseman, perus- ja ihmisoikeuksien, itsemääräämisoikeuden sekä etujen toteutumista yhteiskunnassa.

Strategian painopisteet ja liiton koko toiminnan läpäisevät teemat

Kolme asiantuntijuutta:

kuntoutujan itsensä, kuntoutumiskokemusta hankkineen koulutetun vertaisen ja ammattilaisen asiantuntijuus.

Kansalaislähtöinen yhdistystoiminta:

Mielenterveyden keskusliitto on jäsenyhdistystensä ja jäsentensä etua valvova ja ajava keskus- ja yhteistyöjärjestö.

4. Mielen terveyden keskusliiton luottamushallinto

Liittokokous

Mielen terveyden keskusliiton ylin päättävä elin on joka kolmas vuosi pidettävä liittokokous. Pääösvalta on liiton jäsenyhdistyksillä, jotka ovat joko valtakunnallisia, alueellisia tai paikallisia. Liittokokous järjestettiin viimeksi 2014 ja seuraavan kerran 2017.

Liittovaltuusto

Liittokokous valitsee liittovaltuuston kolmen vuoden toimikaudeksi. Valtuusto kokoontuu kaksi kertaa vuodessa ja käsittelee mm. liiton toimintakertomuksen, tilinpäätöksen ja jäsenyhdistysten aloitteet sekä vahvistaa toimintasuunnitelman. Valtuustoon kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja sekä 25 jäsentä. Puheenjohtaja on Tarmo Raatikainen Kuusamosta ja varapuheenjohtaja Pirkko Daavitsainen Kuopiosta. (Jäsenluettelo liitteenä II)

Hallitus

Liittokokous valitsee kolmivuotiskaudeksi myös liiton hallituksen, joka vastaa toiminnastaan liittovaltuustolle ja liittokokoukselle. Hallitus kokoontui toimintavuonna yhdeksän kertaa. Hallitukseen kuuluu puheenjohtaja ja kahdeksan jäsentä. Puheenjohtaja on kansanedustaja Kari Tolvanen (kok.) Espoosta ja varapuheenjohtaja Jyrki Nieminen Tampereelta. (Jäsenluettelo liitteenä III)

Hallituksen työryhmät

Hallitus voi perustaa työryhmiä tavoitteidensa saavuttamisen tueksi. Nykyisen hallituksen toimikaudella työryhmät ovat edunvalvontatyöryhmä, järjestö- ja ansiomerkkitoimikunta, liikunta- ja kulttuurityöryhmä sekä omais- ja läheistyöryhmä. (Työryhmien toimialueet ja jäsenet liitteenä IV)

Ansiomerkit ja kunnianosoitukset

Liitto myöntää ansiomerkkejä ja muita kunnianosoituksia jäsenyhdistysten tai liiton toiminnassa ansioituneille luottamus- ja toimihenkilöille.

Vuosi		2016
Kultainen ansiomerkki	20 vuotta	7
Hopeinen ansiomerkki	15 vuotta	16
Pronssinen ansiomerkki	10 vuotta	24
Teräksinen ansiomerkki	5 vuotta	22
Viiri		1
Yhteensä		81

5. Mielen terveyden keskusliitto muodostuu jäsenyhdistyksistään

5.1 Jäsenyhdistysten toiminnan tukeminen

Liitto tukee jäsenyhdistyksiään koulutuksen, ohjauksen ja neuvonnan keinoin. Jäsenyhdistykset ovat ensiarvoisen tärkeitä vertaistuen antajia ja yhteiskunnallisia vaikuttajia valtakunnallisesti, alueellisesti ja paikallisesti. Vaikuttamistoiminnassa vapaaehtoisen mielen terveystyön ja yhdistystoiminnan merkitys korostuu, koska yhdistykset seuraavat kuntoutujien paikallisia palveluja ja asemaa.

Vuoden lopussa liitolla oli 159 jäsenyhdistystä (liite V) ja niissä yhteensä 16 456 jäsentä. Uusia jäseniä liittyi kuusi, yksi yhdistys erosi ja kaksi yhdistystä purki toimintansa.

Koulutukset, tapahtumat ja tapaamiset

Liiton ja jäsenyhdistysten keskinäisen vuorovaikutuksen ja yhteistyön kehittäminen oli yksi kehittämis-kohteista. Tätä selvitettiin syksyllä 2016 jäsenkyselyllä ja neljässä alueellisessa työpajassa. Kyselyyn vastasi 63 yhdistystä ja työpajoihin osallistui 34 yhdistystä.

Kyselyn mukaan liiton vaikuttamistehtävistä tärkeimmät ovat mielen terveys- ja päihdepalvelujen sekä kokemusasiantuntijatoiminnan kehittämisen ja mielen terveyskuntoutujien toimeentuloon liittyvät kysymykset. Yhdistystoiminnan tärkein asia on vertaistoiminta, jonka pyörittämiseen liitolta odotetaan tukea. Lisäksi yhdistykset kertoivat tarvitsevansa tukea ja peruskoulutusta yhdistystoimintaan.

Työpajojen perusteella liitolta odotetaan monipuolista koulutusta käytännön tehtäviin. Tärkeää on lisäksi vertais- ja kokemusasiantuntijatoiminnan arvostuksen nostaminen sekä aktiivinen vaikuttaminen julkiseen keskusteluun ja asenteisiin mielen terveyskuntoutujia kohtaan.

Yhdistystoiminnan perusteet

Uusille yhdistyksille ja yhdistystoimijoille järjestettiin yhdistystoiminnan perusteista kaksi koulutusta, joihin osallistui 53 hallituksen jäsentä 24 yhdistyksestä. Lisäksi järjestettiin Kilta-jäsenrekisteriohjelman koulutuksia, joissa oli 15 osallistujaa.

Alueelliset järjestöpäivät

Järjestöpäivät kokoavat jäsenyhdistysten luottamushenkilöt ajankohtaisten aiheiden pariin vuosittain. Toimintavuonna teemoja olivat mm. vapaaehtoistyön merkitys, järjestöviestintä, edunvalvonta ja vaikuttaminen sekä työllistyminen.

Etelä- ja Keski-Suomen järjestöpäivät Helsingissä ja Kuopiossa kokosivat 55 yhdistystä. Pohjois-Suomen mielen terveysyhdistyksille järjestettiin voimaseminaari yhdessä Balanssi ry:n ja Lapin Muistiyhdistyksen kanssa.

Seuturyhmät

Seuturyhmät ovat pienempiä, alueellisia yhden päivän koulutus- ja verkostoitumistilaisuuksia yhdistystoimijoille. Seuturyhmiä pidettiin seitsemän eri puolilla Suomea, ja aiheina olivat vertaisohjaajien virikkeet,

liiton palvelut ja yhteistyö jäsenyhdistysten kanssa, vapaaehtoisten jaksaminen ja yhdistyskoulutus. Seuturyhmiin osallistui 102 henkilöä 37 jäsenyhdistyksestä.

Vertaisohjaajien täydennyskoulutus

Neljässä seuturyhmässä tarjottiin vertaisryhmänohjaajille täydennyskoulutusta Unelmakeidasmenetelmästä. Osallistujia oli 27. Lisäksi työ- ja koulutusvalmennus toteutti Kajaanissa erikseen täydennyskoulutuksen, johon osallistui 24 henkilöä. Myös sopeutumisvalmennus ja neuvontapalvelut kouluttivat vertaisohjaajia mm. Kuopiossa ja Turussa.

Iloliikkuja-tapahtuma

Tapahtuma järjestetään pääkaupunkiseudulla vuosittain maaliskuussa ja syyskuussa mielenterveysyhdistysten ja muiden alan toimijoiden yhteistyönä. Tavoitteena on aktivoida kuntoutujia liikunnan pariin, tutustumaan uusiin lajeihin ja viettämään yhdessä iltapäivää. Tapahtuma kokoaa vuosittain noin 100 henkilöä.

Aurora-päivä

Auroran sairaalassa Helsingissä järjestetään vuosittain Aurora-päivä sairaalan potilaille, omaisille ja henkilökunnalle. Tänäkin vuonna päivän aikana esittelevät toimintaansa pääkaupunkiseudun mielen-terveystoimijat, ja mukana oli myös liiton puheenjohtaja Kari Tolvanen. Tapahtuman järjestävät pääkaupunkiseudun mielenterveysyhdistykset ja -toimijat, ja se keräsi viime vuonna noin 100 osanottajaa.

Yhdistyskäynnit

Liiton luottamus- ja toimihenkilöt ovat osallistuneet aktiivisesti läpi vuoden jäsenyhdistysten tapahtumiin ja vuosijuhlisiin sekä tehneet tutustumiskäyntejä yhdistyksiin.

Liikunta- ja kulttuuritoiminta

Liitto edistää mielenterveyskuntoutujien hyvinvointia liikunnan ja kulttuurin keinoin. Tavoitteena on, että jäsenet oivaltavat kulttuurin ja liikunnan merkityksen kuntoutumisessa sekä oman hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.

Koulutukset

Uusille liikuntavastaaville järjestettiin kuuden päivän peruskurssi liikunnanohjauksesta ja yhdistyksen liikuntatoiminnan aloittamisesta ja kehittämisestä. Liikunta- ja kulttuurivastaavat sekä muut ryhmän-ohjaajat saivat tukea työhönsä kahdessa seuturyhmässä ja kolmessa seuturyhmässä osallistujat saivat liikuntavinkkejä yhdistyksen käyttöön. Kulttuurivastaaville järjestettiin kaksipäiväinen lyhytelokuvakurssi sekä työpaja kulttuuri- ja yleisurheilupäivillä. Yhteensä koulutuksiin osallistui 111 henkilöä. Tietoiskuja ja liikuntavinkkejä esiteltiin myös alueellisilla järjestöpäivillä ja yhdistysten työntekijäpäivillä. Näissä osallistujia oli yhteensä 132 henkilöä 71 yhdistyksestä.

Tapahtumat

Henkisen hyvinvoinnin viikolla yhdistyksiä innostettiin järjestämään hyvän mielen kävelyjä. Tavoitteena oli saada 1000 kävelijän raja rikki, mutta osallistujien määrä jäi valitettavasti 388:aan. Mestaruusturnaukseen Tampereella osallistui toukokuussa 24 salibandy- ja futsaljoukkuetta. Yhteistyökumppani oli tuttuun tapaan Tampereen Ilves.

Elokuiset kulttuuri- ja yleisurheilupäivät Imatralla olivat vuoden suurin jäsentapahtuma, johon osallistui 320 jäsentä 41 yhdistyksestä. Tapahtuma oli onnistunut ja yhteistyö Etelä-Karjalan alueen yhdistysten, Imatran Urheilijoiden ja Imatran kylpylän kanssa sujui hyvin.

Elokuvakirjoituskilpailu ”Elokuva, joka mullisti mieleni” sai 19 ihmistä kirjoittamaan kokemuksiaan jostakin vaikuttavasta elokuvasta. Kirjoituskilpailun voittaja palkittiin Kulttuuri- ja yleisurheilupäivillä.

Mielenterveysmessuilla järjestettiin yhden päivän ja kahden elokuvan mittaiset elokuvafestarit. Lisäksi järjestettiin liikuntaosioita Mielenterveysmessuilla ja yhteistyökumppanin järjestämässä Voima-seminaarissa, osallistujia niissä oli 198.

Liikunta ja kulttuuri olivat säännöllisesti esillä jäsenlehti Revanssissa, jäsenyhdistyksille lähetetyssä jäsenkirjeessä, liiton verkkosivuilla sekä sosiaalisessa mediassa. Uutena avauksena perustettiin yhdistysten liikuntavastaaville suljettu Facebook-ryhmä, jossa he voivat tuoda esille hyviä käytäntöjä omasta yhdistyksestä.

Vuosi oli taloudellisesti haastava. Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä liikunnan yleisavustus laski 15 000 € edellisestä vuodesta, minkä takia liikuntavastaavien peruskurssi jouduttiin perumaan. Liikunnan avustus viime vuodelle 64 000 € ja kulttuurin 24 000 €. Kuitenkin avustuksilla saatiin paljon aikaan. Liiton liikunta- ja kulttuuritoimintaan osallistui vuoden aikana 1454 osallistujaa, ja toiminta tavoitti 85 jäsenyhdistystä. Saavutusta voidaan pitää varsin hyvänä.

Oikeusneuvonta ja sopeutumisvalmennus

Mielenterveyden keskusliitto on ihmisoikeusjärjestö, ja oikeusneuvonnan tehtävä on vaikuttaa kuntoutujien asemaan ja oikeuksien toteutumiseen. Liiton lakimies tukee ja neuvoo kuntoutujien ja omaisten oikeusturvan kysymyksissä, hoitaa kuntoutujien edunvalvontakysymyksiä sekä kuluttaa liiton tapahtumissa etenkin edunvalvonnasta ja kuntoutujien oikeuksista. Yhdistyksiä tavoitettiin toimintavuonna arviolta 30 ja niiden jäsenistöä noin 280 henkilöä. Lakimies koulutti myös kahdessa valtuustoseminaarissa, jossa oli osallistujia noin 70.

Sopeutumisvalmennuksen painopiste on entistä enemmän avomuotoisissa, alueellista ja paikallista kuntoutumista tukevissa kursseissa. Osallistujien tukiverkostojen kanssa toteutettu sopeutumisvalmennus linkittyy paremmin osallistujien arkeen ja täydentää sekä vahvistaa myös tukiverkostojen (mm. yhdistykset, julkiset toimijat, yksityiset toimijat) kuntoutumista tukevaa toimintaa.

Toimintavuonna järjestettiin sopeutumisvalmennusta yhteistyössä 12 jäsenyhdistyksen kanssa. Kurseille osallistui 224 jäsentä 52 jäsenyhdistyksestä. Lisäksi sopeutumisvalmennuksen työntekijät tekivät yhteistyötä (kuten yhdistyskäyntejä, liiton toiminnan esittelyä, tulevan yhteistyön suunnittelua, vertaistoimijoiden tukemista, koulutusta) 11 jäsenyhdistyksen kanssa.

Taloudellinen tukeminen

Raha-automaattiyhdistys myönsi liitolle jälleen 172.000 € jaettavaksi perus-, toiminta- ja kehittämisavustuksina niille jäsenyhdistyksille, jotka eivät saa avustusta suoraan RAY:ltä. Perusavustusta sai 88 yhdistystä, joista lisäksi toiminta-avustusta sai 75 yhdistystä. Avustettavia kehittämissankkeita oli 15.

Jäsenyhdistykset hakivat myös rahoitusta järjestämäänsä koulutukseen liiton Siviksestä (entinen OK-Opintokeskus) hakemasta tuntikiintiöstä. Liitto käytti tukea yhdellä opintojaksolla, jossa oli 9 osallistujaa. Lisäksi tukea käytti 7 jäsenyhdistystä, joilla oli yhteensä 131 opintotuntia ja niissä 214 osallistujaa. Vertaisopintoryhmätukea käytti 8 yhdistystä, osallistujia oli 93. Siviksen taloudellinen tukia oli kaikkiaan 4073,40 €.

Pieni Ele -keräys

Vammaisjärjestöjen Pieni Ele -vaalikeräyksessä vietettiin väli vuotta, koska vaaleja ei järjestetty. Kuntavaalien 2017 ja samalla myös presidentinvaalien 2018 keräykseen ilmoittautui 67 liiton jäsenyhdistystä. Kunnissa ensimmäisen kokoontumiset ja järjestäytyminen tapahtui loka-marraskuussa.

Pieni Ele -keräyksessä on mukana 18 vammais- ja terveysjärjestöä. Keräystuotolla järjestöt ja niiden paikallisyhdistykset saavat esimerkiksi neuvontaa, apuvälineitä, vertaistukitoimintaa ja virkistystä. Puolet kunkin kunnan lipaskeräyksen tuotosta käytetään paikallisten vammais- ja terveysyhdistysten toimintaan ja puolet valtakunnalliseen työhön. Vuoden 2015 keräyksen tuotto vahvistettiin kesällä 2016, ja lahjoituksia

tehtiin yhteensä 1,4 miljoonaa euroa. Mielenterveyden keskusliiton jäsenyhdistysten osuus oli noin 22 000 euroa.

EU:n ruoka-apu

Liiton 19 jäsenyhdistystä oli mukana EU:n ruoka-avun jakeluohjelmassa. Yhdistykset toteuttivat ruoka-avun joko jaettavissa ruokakasseissa tai valmistivat valmiita ruoka-annoksia. Valikoimassa oli makaroni, hapankorppu, maitojauhe, myslit, puurohiutale, lihasäilyke, hernekeitto, pasta-annos sekä sämpylä- ja vehnäjauho. Yhdistyksissä jaettiin elintarvikkeita noin 30 000 kg. Yhdistykset pitävät ruoka-apua erittäin tarpeellisena, ja se jatkuu myös vuonna 2017.

5.2 Jäsenviestintä

Jäsenviestinnän tavoitteena oli uusia jäsenviestinnän kanavia mm. sosiaalista mediaa entistä tehokkaammin hyödyntäen. Tämä toteutettiin ja lopputuloksena on selkeä, jäsenistön eri tarpeita paremmin palveleva kanavapaketti:

- **Yhdistysnetti:** perustiedon lähde – liiton verkkosivujen jäsenosion rakenne ja sisältö uusittiin yhteistyössä järjestö- ja ansiomerkkitoimikunnan kanssa
- **Mielenterveysyhdistyksen kevät/syyskalenteri:** toimintakauden tärkeät päivämäärät – uusi suunnittelun apuväline kertoo yhdistyksille etukäteen kampanjat, koulutukset, vaikuttamisaikataulut jne.
- **Jäsenkirje:** 2 kuukauden kooste ajankohtaisista teemoista – tuttu jäsenkirje ilmestyi 6 kertaa, yhdistyksiä kannustettiin tilaamaan kirje koko hallitukselle ja kaikille työntekijöille
- **MTKL Yhdistysuutiset Facebookissa:** jatkuvasti päivittyvä ajankohtaistieto – uusi jäsenkanava nostaa esiin monipuolisesti yhdistyksille tärkeitä teemoja kuten kampanjoita, rahoitushakua, koulutuksia
- **MTKL Liikuntavastaavat Facebookissa:** liikuntaryhmien vetäjien vertaistuki – uusi kanava ryhmäyttää yhdistysten liikuntavastaavia eri puolilta Suomea, auttaa jakamaan ideoita, tukee ja innostaa (mukana 37 % liikuntavastaavista eli 18 hlöä)
- **Palautekanava** www.mtkl.fi-sivuilla: 2015 luotu palautelomake palvelee jäsenistöä edelleen – viestintä seuraa palautteita ja välittää niitä liiton asiantuntijoiden vastattavaksi

Jäsenlehti Revanssin mahdollisuuksista siirtyä tulevaisuudessa painetusta kustannustehokkaampaan sähköiseen versioon keskusteltiin valtuustossa ja hallituksessa. Hallitus linjasi, että lehti jatkaa toistaiseksi painettuna. Jäsenlehden konseptia uudistettiin tavoitteena palvella erityisesti jäsenyhdistysten henkilöjäseniä, ovatpa he yhdistyksessä rivijäseniä tai aktiivitoimijoita.

Vuoden Pomppu -palkinnon sai Mikkelin Virike ry Mielestään kärsineet -videosta. Toista kertaa jaettu tunnustus ja siihen sisältyvä tiedotustuki nostavat selvästi palkittujen yhdistysten paikallista näkyvyyttä ja asiantuntija-asemaa.

Jäsenyhdistyksille tuotettiin myös materiaalia yhteisiin kampanjoihin: Henkisen hyvinvoinnin viikolla teemasta Hyvää mieltä kävelemällä, kynttilätapahtumia varten Sytytä kynttilä -teemalla sekä Mielenterveysviikolla sinut-teemasta stigman poistamisen merkeissä, tällä kertaa yhteistyössä koko Mielenterveyspoolin kanssa. Lisäksi liitto markkinoi jäsenyhdistysten järjestämiä teemaviikon tapahtumia ja koulutuksia omilla verkkosivuillaan.

Yhdistystoiminnan tunnusluvut

Yhdistystoiminnan tunnusluvut	Yhdistysten määrä	Koulutusten tai	
		tapahtumien määrä	Osallistujien määrä
Yhdistystoiminnan perusteet -koulutus	24	2	53
Kilta-rekisterikoulutus		8	15
Järjestöpäivät	55	3	116
Seuturyhmät	37	7	102
Lakimies	30		280
valtuustoseminaarit		2	70
Sopeutumisvalmennus			
yhteistyö jäsenyhdistysten kanssa	23		
Työ ja koulutusvalmennus			
vertaisohjaajien täydennyskoulutus		1	24
Opi Unelmakeidas		4	27
koulutus työntekijöille		2	31
Neuvontapalvelut			373
jalkautuva neuvonta jäsenyhdistyksiin (Helsingin, Turun ja Kuopion seutu)		5	64
koulutukset jäsenyhdistyksille			
Liikunta- ja kulttuuritoiminta	85		1454
Iloliikkuja tapahtuma		1	100
Aurora päivä		1	100
Yhteensä	254	36	2809

Missä onnistuimme?

- Jäsenviestintäkanavien perusteellinen uudistus
- Kulttuuri- ja yleisurheilupäivien onnistunut toteutus yhteistyössä paikallisten jäsen- ja muiden järjestökumppaneiden kanssa
- Jäsenyhdistysten kanssa yhteistyössä toteutettuja koulutuksia on vahvistettu

Mitä kehitämme?

- Vuorovaikutteisuutta: lisää dialogia jäsenkanaviin ja jäsenyhdistykset jakamaan hyviä ideoita ja käytäntöjä keskenään
- Valtakunnallista kattavuutta: yhä vähemmän jäsenyhdistyksiä, joiden kanssa liitto ei tee mitään yhteistyötä vuoden mittaan
- Monipuolisuutta: liiton eri toimialat yhä aktiivisemmin ja näkyvämmiin tukemaan ja palvelemaan jäsenyhdistyksiä

6. Mielen terveyden keskusliitto on potilasjärjestö

Mielen terveyden keskusliitto on valtakunnallinen edunvalvontajärjestö. Vaikuttamistyö on läpileikkaava teema niin kaikkien jäsenyhdistysten kuin keskusliitonkin toiminnassa. Yksi vaikuttamistyön muodoista on edunvalvonta, jota toteutetaan valtakunnallisesti, paikallisesti ja yksilötasolla.

Vaikuttamistoiminnan tavoitteet määrittelee strategia:

”Mielen terveyden keskusliiton strategian päämääränä on osallistua ja vaikuttaa yhteiskuntapolitiikkaan, yhteiskunnalliseen päätöksentekoon ja kansalaiskeskusteluun niin, että mielen hyvinvointi toteutuu jokaisen ihmisen perusoikeutena. Mielen terveyden keskusliitto toimii merkittävänä vaikuttajana ja asiantuntijana mielen terveyslainsäädännön ja julkisten palveluiden sekä viranomaistoiminnan kehittämiseksi.”

Edunvalvontatehtävän lisäksi liiton vaikuttamistoiminta käsittää oikeus- ja sosiaali-neuvonnan, koulutustoiminnan, vaikuttamisverkostot ja -työryhmät sekä kannanotot ja julkilausumat. Mediayhteistyö ja medianäkyvyys ovat keskeisiä keinoja myös vaikuttamistoiminnan näkyväksi tekemiseen.

6.1. Oikeus- ja sosiaali-neuvonta

Oikeusneuvonnan tavoitteena on mielen terveyspotilaiden ja -kuntoutujien asemaan ja kohteluun sekä lakisääteisten oikeuksien ja etuuksien toteutumiseen vaikuttaminen siten, että perus- ja ihmisoikeudet toteutuvat. Käytännössä tavoitteena on ehkäistä syrjäytymistä ja väliinpuotoamista palveluissa sekä tukea omatoimisuutta, itsenäistä selviytymistä ja osallisuutta.

Mielen terveyden keskusliiton lakimies on antanut oikeusneuvontaa ja ohjausta yksilöllisesti kuntoutujille, heidän läheisilleen ja ammattilaisille puhelimitse, sähköisen neuvonnan keinoin, tiedottamalla ja tapaamalla yksilöasiakkaita.

Yksilöasiakkaiden kysymykset ovat liittyneet eläkkeiden, kuntoutuksen, palveluiden ja etuuksien hylkäämisiin ja päätöksiä koskeviin valituksiin, hoidon ja kuntoutuksen saamisen ongelmiin, huonoon kohteluun ja kaltoinkohteluun, muistutuksiin, kanteluihin ja valituksiin, palvelujärjestelmän ulkopuolelle ja järjestelmään pyörimään jäävien asiakkaiden oikeuksien turvaamiseen sekä ns. pakkohoitoa ja rajoitustoimenpiteiden käyttöä koskeviin tapauksiin.

Lisäksi on käsitelty edunvalvontaa, kuntoutujan ja omaisten oikeuksia, potilaan, asiakkaan ja kuluttajan oikeusturvaa, asumispalvelujen asiakkaiden ongelmia ja yhdistystoiminnan juridisia kysymyksiä.

Oikeusneuvontaan yhteyttä ottaneista oli mielen terveyskuntoutujia 65 %, omaisia ja läheisiä 15 % ja ammattilaisia 20 %. Naisia oli 65 % ja miehiä 35 %. Arviolta yli puolet oli yli 50-vuotiaita.

Edunvalvonta ja vaikuttamistoiminta koostuivat lainsäädännön seuraamisesta ja siihen vaikuttamisesta, soveltamiskäytäntöihin, työtapoihin ja -menettelyihin vaikuttamisesta sekä jäsenyhdistysten edunvalvonnan tukemisesta paikallisella ja alueellisella tasolla.

Keskeisiä teemoja ovat olleet sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädäntö ja sen soveltamiskäytännöt, asiakkaiden ohjaaminen asianmukaisten sosiaali- ja terveyspalveluiden saamiseen, sote-lait,

mielenterveyslain ja päihdehuoltolain uudistaminen, sosiaalihuoltolaki, sairausvakuutuslain muutokset ja vammaispalveluja koskeva uudistus.

Koulutus kohdentui mielenterveys- ja päihdeyöntekijöihin, sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisiin, asumispalveluiden ohjaajiin, kuntoutujiin, omaisiin ja läheisiin sekä järjestöihin, niiden työntekijöihin ja jäsenyhdistyksiin. Aiheina olivat asiakkaan, potilaan ja kuluttajan oikeudet ja oikeusturva, sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädäntö kuten mielenterveyslaki, sosiaalihuoltolaki, terveydenhuoltolaki, päihdehuoltolaki, vammaislainsäädäntö, holhoustoimilaki, tietosuoja, itsemääräämisoikeus ja sen rajoittaminen, yhdenvertaisuus, ihmis- ja perusoikeudet, omaisten asema ja oikeudet sekä yhdistyslainsäädäntö.

Sosiaalineuvonta

Sosiaalineuvonnan tavoitteena on asiakkaan ja hänen läheisensä aseman ja oikeuksien parantaminen muuttuvassa toimintaympäristössä. Sosiaalineuvonnassa pyritään vaikuttamaan päätöksentekoon, kouluttamaan kuntoutujia, heidän läheisiään ja terveysalan ammattilaisia sekä toimimaan yhteistyössä muiden järjestö-, mielenterveys- ja päihdetoimijoiden sekä oppilaitosten ja opiskelijoiden kanssa.

Kuten edellisinäkin vuosina, sosiaalineuvojan työ on painottunut yksilölliseen edunvalvontaan, jota on toteutettu valtakunnallisena puhelinneuvontana ja henkilökohtaisina tapaamisina pääkaupunkiseudulla. Verkostoituminen ja yhteistyö muiden toimijoiden kanssa on hedelmällistä vaikuttamistoimintaa.

Sosiaalineuvoja on edustanut liittoa EAPN-Finin köyhyys- ja terveystyöryhmässä, vammaisfoorumin vaikuttajaverkostossa ja sote-työryhmässä sekä mm. potilasturvallisuusyhdistyksen potilasjaoksessa ja SOSTEn asiakasmaksutyöryhmässä.

Myös sosiaaliturvaopastyöryhmässä työ on jatkunut. Mukana on 12 järjestön sosiaaliturvan asiantuntijoita. Opas on löytänyt paikkansa ja sitä päivitetään toistaiseksi vuosittain järjestöjen voimin.

Sosiaalineuvojan edunvalvontatyössä koulutuksen osuus ja yhteistyö muiden järjestöjen kanssa on lisääntynyt. Sosiaalineuvoja on järjestänyt kaksipäiväisiä taloudenhallinnan koulutuksia, ”Penninvenyttäjän iltapäiviä”. Tarkoituksena on antaa eväitä taloudenhallintaan ja pyrkiä ehkäisemään kuntoutujien taloudellisia vaikeuksia. Liiton työ- ja koulutusvalmennuksessa on järjestetty keskeisten sosiaaliturva-etuuksien osuus kolmella kurssilla.

Helsingin Klubitalolla on järjestetty tietoiskuja ajankohtaisista asioista kerran kuukaudessa. Sosiaalineuvoja on vastannut toimeentulotukea, sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuja sekä vammaisetuksien muutoksia koskeviin kysymyksiin. Lisäksi liiton palveluista on käyty kertomassa Helsingin seudulla kohtaamispaikka Vesterissä, Helsingin kaupungin matalan kynnyksen päivätoiminnassa ja Herttoniemen seurakunnan mielenterveysryhmässä.

6.2 Koulutustoiminta

Neuvontapalvelut ovat järjestäneet koulutusta ja tietoiskuja mm. etuuksista ja palveluista, psyykkisistä sairauksista aiheutuvan haitan kuvaamisesta ja sen aiheuttaman toimintakyvyn alenemisesta. Neuvontapalveluissa on järjestetty vuoden aikana kokempuhevoroja, etuuskoulutuksia, kuntoutumiseen liittyviä koulutuksia, yleisöluentoja ja muita koulutuksia mielenterveydestä ja kuntoutumisesta. Tutustumisryhmiä on käynyt oppilaitoksista ja työntekijät ovat osallistuneet lukuisiin tapahtumiin liiton näkyvyyden ja tunnettuuden edistämiseksi. Koulutuksiin ja seminaareihin on osallistunut yhteensä 497 ammattilaista ja opiskelijaa.

Sopeutumisvalmennuksessa on toteutettu järjestöjen ja julkishallinnon ammattilaisille sekä opiskelijoille 10 seminaaria ja koulutustilaisuutta, joissa on ollut yhteensä 275 osallistujaa. Yhteistyötä tehtiin kahden ammattikorkeakoulun ja kahden ammatillisen oppilaitoksen kanssa. Näissä koulutustilaisuuksissa oli yhteensä 159 osallistujaa. Kurssi- ja muuta yhteistyötä suunniteltiin mielenterveys-, potilas-, vammais- ja muiden sote-alan järjestöjen sekä julkishallinnon kanssa, ja osallistujia oli yhteensä 185.

Työ- ja koulutusvalmennuksen päätavoitteena on ollut ehkäistä mielenterveysongelmia kohdanneiden kansalaisten syrjäytymistä. Siirtymävuonna 2016 toimintaa on suunnitelman mukaan vakiinnutettu aiempaa enemmän valtakunnallisesti sosiaali- ja terveysalan ammattilaisille. Näin vaikutukset kohdistuvat työelämän ja palvelujen ulkopuolella oleville kuntoutujille ja mielenterveyden ongelmia kohdanneille huomattavasti aiempaa laajemmin.

Toimintavuonna aloitettiin ja kehitettiin ammattilaisille suunnattua koulutusta. Tavoitteena on ollut lisätä psyykkisesti kuormittavissa elämäntilanteissa olevien kanssa työskentelevien ammattilaisten tietoutta asiakkaista oman elämänsä asiantuntijoina sekä keinoista vahvistaa asiakkaan oman elämän hallintaa. Näin voidaan myös heidän kauttaan välillisesti vahvistaa yhä laajemmin kuntoutujien mahdollisuuksia mielekkääseen osallisuuteen. Ammattilaisia on koulutuksissa perehdytetty voimavaravalmennusmalleihin. Koulutuksia järjestettiin 22 ja niihin osallistui 522 henkilöä. Koulutusten myötä on löytynyt uusia yhteistyötahoja ja yhteistyön muotoja esimerkiksi oppilaitoksista, ammattikorkeakouluista ja muista sote-alan toimijoista.

Työ- ja koulutusvalmennuksessa keskityttiin jäsenyhdistyksille ja ammattilaisille suunnattuihin koulutuksiin, osaamisen siirtämisen malleihin ja hyvien käytänteiden välittämiseen sekä tulevan osaamiskeskuksen valmisteluun. Osaamiskeskuksen nimissä järjestettiin 12 tapahtumaa (325 osallistujaa) ja 16 seminaaria (760 osallistujaa).

Myös voimavaravalmennuksen jalkauttaminen julkisiin palveluihin edistyi huomattavasti. Onnistuneet yhteistyökurssit mielialahäiriöpoliklinikoiden, TE-toimistojen ja Riihimäen kaupungin kanssa vahvistivat kokemuksia, että voimavaravalmennus voi olla tärkeä osa näiden toimijoiden palveluja. Nämä kokemukset saivat monet uudet yhteistyökumppanit kiinnostumaan voimavaravalmennuksesta.

Työelämä- ja voimavarateemoja pidettiin esillä mediassa. Voimavaravalmennuksen työkirja julkaistiin Päihdepäivillä, minkä lisäksi työkirjaa tilattiin noin 200 kappaletta. Kirjaa käytetään työvälineenä, kun voimavaravalmennusta juurrutetaan ammattilaisille, yhdistyksille ja muille toimijoille sekä mielenterveysongelmia kohdanneille ja kuntoutujille. Kirja tavoitti tahoja, joita emme muuten olisi tavoittaneet. Lisäksi tehtiin verkkoon digijoulutarina, joka sai paljon hyvää palautetta sosiaalisessa mediassa. Idea piirrosvideosta oli kiinnostanut monia uutena avauksena.

Työ- ja koulutusvalmennuksessa on kerätty systemaattista palautetta. 2016 luotiin uusia tapoja kerätä palautetta neuvontaa, ohjausta ja yksilövalmennusta saaneilta kuntoutujilta ja ammattilaisilta. Tätä varten luotiin työntekijän itsearviointilomake sekä uudistettiin muut palautelomakkeet.

Koulutustoiminnan tunnusluvut

Toiminto	Koulutuksiin, tapahtumiin, seminaareihin osallistuneiden määrä	
	Koulutusten määrä	
Toiminnanjohtaja		5385 (2015:3720)
– koulutukset, luennot, puheet, seminaariverkostoitumiset	40 (2015:37)	
– verkostotapaamiset ja työryhmät	79	998
Oikeusneuvonta	18 (2015:18)	1400 (2015:1430)
Sosiaalineuvonta	14 (2015:11)	167 (2015:165)
Neuvontapalvelut: koulutukset tapahtumat, ryhmät	161 (2015:70)	4302 (2015:1502)
Työ ja koulutusvalmennus: – koulutukset ammattilaisille sekä seminaarit ja tapahtumat ammattilaisille	50 (2015:32)	1607 (2015:561)
Osallisuutta osuuskunnista	1	15
Sopeutumisvalmennus koulutukset, tapahtumat ja seminaarit ammattilaisille ja oppilaitoksissa	12 (2015:15)	434 (2015:288)
Mielenterveysmessujen seminaarit	9	474(2015:440)
Yhteensä	384 (2015:222)	14782 (2015: 8268)

6.3. Vaikuttamisverkosto ja työryhmät

Vaikuttamistyöhön kuuluvat myös monet työryhmät ja verkostot, joissa liitto työskentelee yhdessä muiden toimijoiden kanssa vaikuttamistoiminnan tavoitteiden saavuttamiseksi. Yhteistyötahot ovat perinteisesti muita vammaisjärjestöjä ja kolmannen sektorin sekä julkishallinnon toimijoita ja päättäjiä. Vaikuttamistyö on sekä kansallista että kansainvälistä, ja yhteistyöllä sille saadaan lisää painoarvoa. Yhteistyössä tehtävä vaikuttamistoiminta kasvaa, sillä tavoitteet ovat usein hyvin samansuuntaiset: syrjinnän vähentäminen ja oikeuksien toteutumisen varmistaminen.

Vaikuttamistyön yhteistyöverkostot on kuvattu liitteessä VI.

6.4. Julkilausumat ja kannanotot

Julkilausumat ja kannanotot ovat vaikuttamistyön keskeinen keino ja luottamushallinnolla on niissä keskeinen rooli. Yhteistyö liiton viestinnän kanssa on tiivistä, ja myös tähän vaikuttamistyöhön osallistuvat kaikki liiton työntekijät siltä osin, kun teemat liittyvät heidän omaan työtehtäväänsä ja osaamiseensa.

Liittovaltuusto julkaisi kaksi kannanottoa:

- Terveyspalveluiden yhtiöittäminen on uhka mielenterveyskuntoutujille
- Asiakasmaksut kasvaneet kohtuuttomiksi – taloudellinen ahdinko vaikeuttaa kuntoutumista

Liitto antoi lausuntonsa seuraavista asioista:

- mielenterveyslain uudistamisesta
- mielenterveyslain ja päihdehuoltolain kokonaisuudistuksen tarpeesta
- muiden järjestöjen kanssa yhteistyössä lausunnot sairausvakuutuslain muuttamisesta, lääkelain muuttamisesta, lääkekorvausleikkauksista, hoidon saatavuutta koskevasta muistiosta, työkyvyttömyyseläkkeen ja ansiotulojen kannustinloukuista sekä sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämistä koskevasta esityksestä

Liitto julkisti kantansa myös Valviran päätökseen: Psykiatrisen potilaan oikeusturvaa on parannettava.

Mielenterveyspoliittinen neuvottelukunta julkisti seuraavat kannanotot:

- Ikääntyneiden hyvinvointia ja mielenterveyttä on vahvistettava
- Mielenterveyspoliittinen neuvottelukunta vaatii itsemurhien ehkäisyohjelmaa Suomeen
Mielenterveyden keskusliitto ja Suomen Mielenterveysseura julkistivat yhdessä yhden kannanoton:
- Mielenterveysjärjestöt: Itsemurhien ehkäisyohjelma käyntiin nopeasti

Medianäkyvyyttä oli valtakunnallisissa, alueellisissa ja paikallisissa medioissa, niin painetussa kuin verkkomediassa sekä radiossa ja tv:ssä.

Vaikuttamistoiminnan tunnusluvut

Toimenpide	Määrä 2016 (suluissa 2015)
Oikeusneuvonta neuvontayhteydenotot	1100 (1040)
Oikeusneuvonta toimeksiantojen määrä	14 (19)
Sosiaalineuvonta neuvontayhteydenotot	328 (465)

Missä onnistuimme?

- Sipilän hallitusohjelman kärkihankkeissa kokemusasiantuntijuus on esillä
- Liiton kaikissa toiminnoissa tehdään vaikuttamistyötä
- Ammattilaisille suunnattujen koulutusten ja osallistujien määrän kasvu
- Kokemuspuheenvuorojen kysynnän lisääntyminen
- Tapahtumat ja seminaarit ovat lisänneet yhteistoimintaa yhteistyötahojen kanssa
- Voimavaravalmennuksen työkirja julkaistiin

Mitä jatkossa kehitämme?

- Ulkoisen viestinnän vahvistaminen ja liiton brändityö
- Koulutusten juurruttaminen eri järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa yhteistyössä
- Toiminnassa mukana olevien kuntoutujien toipumisen polkujen tunnistaminen

7. Mielen terveyden keskusliitto on kansalaisjärjestö

Järjestölähtöinen toiminta tukee julkisia palveluita ja niiden käyttämistä sekä tavoittaa ihmisiä, jotka eivät saa tarvitsemaansa tukea palvelujärjestelmästä. Toiminta on matalan kynnyksen toimintaa:

- aidosti asiakkaan tarpeista lähtevää
- hänen elämäänsä liittyviä haasteita ja mahdollisuuksia syvällisesti ymmärtävää ja kokemustietoa hyödyntävää
- osallistujalle maksutonta
- osallistujan omasta motivaatiosta lähtevää, läheteitä tai lausuntoja vaatimatta
- tarvittaessa anonyymiteetin mahdollistavaa

Järjestölähtöistä toimintaa kuvaa matala hierarkia, vertaisuus, tukimuotojen kehittäminen yhdessä osallistujien kanssa ja tuen räätälöitävyys.

7.1 Kuntoutumista tukeva toiminta

Yksi liiton päätavoitteista on kuntoutumisen tukeminen eri keinoin. Kaikille avoin toiminta on pääosin suunnattu työelämän ulkopuolella oleville ja yhteiskunnasta syrjäytyneille tai syrjäytymisuhan alla oleville mielen terveyskuntoutujille. Neuvontapalveluihin sisältyvät ammattilaisten ja kokemusasiantuntijoiden tarjoama valtakunnallinen mielen terveysneuvonta, liiton lakimiehen tarjoama oikeusneuvonta, sosiaalneuvonta, Turvaset ja valtakunnallinen vertaisneuvontapuhelin. Toimintamuotoina ovat yksilöllinen neuvonta ja ohjaus sekä ryhmämuotoinen toiminta: tuetut lomat, sopeutumisvalmennuskurssit, voimavaravalmennukset sekä erilaiset tapahtumat.

Valtakunnallinen mielen terveysneuvonta

Toimintavuonna Tietopalvelu Propellin nimi vaihtui Valtakunnalliseksi mielen terveysneuvonnaksi.

Neuvonta on järjestöpohjaista, jäsenyydestä ja muista palveluntuottajista riippumatonta toimintaa, joka täydentää kuntien lakisääteisiä palveluja. Päämääränä on lisätä kuntoutujien, omaisten sekä ammattilaisten tietoisuutta mielen terveysasioista, antaa neuvoja ongelmatilanteissa ja tietoa mielen terveyskuntoutujille suunnatuista etuuksista ja palveluista sekä auttaa niiden hakemisessa.

Päämääränä on myös tuoda esille ja näkyväksi mielen terveyden häiriöiden tuoman toimintakyvyn alenemisen ja siitä aiheutuvan haitan kuvausta. Tärkeä tavoite on lisäksi kerätä tietoa valtakunnallisesti mielen terveyskuntoutujien arkeen vaikuttavista tekijöistä ja mahdollisista epäkohdista.

Toiminnan kohderyhmänä ovat väliinpuotoajat, syrjäytyneet ja syrjäytymisvaarassa olevat mielen terveyspotilaat ja –kuntoutujat sekä heidän läheisensä. Lisäksi kohderyhmänä ovat kuntoutujien parissa työskentelevät sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaiset, alan opiskelijat, muut mielen terveystoimijat, eri järjestöjen työntekijät sekä vertaistoimijat.

Käyntipisteet

Käyntipistetyöskentely toimipisteissä perustuu kolmen asiantuntijuuden kohtaamiseen, ammattilainen, kuntoutuja ja vertainen. Toimipisteet sijaitsevat Helsingissä, Kuopiossa ja Turussa. Valtakunnallisessa mielenterveysneuvonnassa asioitiin 7786 kertaa. Jalkautuvaa neuvontaa jäsenyhdistyksiin (Helsingin, Turun ja Kuopion seutu) tehtiin 106 kertaa ja niissä oli 437 osallistujaa.

Valtakunnallinen neuvontapuhelin

Valtakunnallista mielenterveysneuvontaa toteutetaan mm. neuvontapuhelimessa, johon vastaavat sosiaali- ja terveysalan ammattilaiset (kuntoutusneuvojat). Neuvontapuhelimesta saa tietoa ja neuvontaa mielenterveyteen liittyvistä asioista.

Valtakunnallinen vertaisneuvonta

Neuvontaa toteutetaan maksuttomalla vertaistukipuhelimella. Puhelimeen vastaavat koulutetut vertaisneuvojat, joilla on omakohtaista kokemusta sairastumisesta ja kuntoutumisesta.

Vertaistukipuheluita oli 2873 (2015: 648). Vertaistukipuhelin muuttui maksuttomaksi vuoden 2015 loppupuolella.

Vertaistukipuhelin tarjoaa:

- toivoa toipumiseen
- luottamuksellista keskusteluapua ja kuuntelijan
- mahdollisuuden kokemusten jakamiseen
- tukea oman asiantuntijuuden vahvistamiseen ja vastuunkantoon

Yksilöllinen neuvonta ja ohjaus

Yksilöllistä neuvontaa ja ohjausta annetaan kaikissa liiton toiminnoissa. Pää tavoite on lisätä kuntoutujien tietoisuutta mielenterveyteen liittyvistä asioista, antaa neuvoja ongelmatilanteissa, tietoa mielenterveys-kuntoutujille suunnatuista etuuksista ja palveluista sekä auttaa niiden hakemisessa.

Toimintaa kohdennetaan kullakin paikkakunnalla ilmenevän tarpeen mukaan jalkautumalla lähemmäksi asiakkaiden jokapäiväistä toimintaympäristöä. Neuvontaa ja -ohjausta toteutetaan yhteistyössä lähimpien yhteistyökumppaneiden kanssa (mm. klubitalot ja yhteispalvelupisteet).

Etäneuvontakokeilut

Toimintavuonna tehtiin kaksi onnistunutta etäneuvontakokeilua. Liitto oli vahvalla panoksella mukana yhdessä Suomen Mielenterveysseuran, Mannerheimin Lastensuojeluliiton, muiden järjestöjen ja Ylen kanssa toteuttamassa Sekasin-kampanjan teemaviikkoa. Teemaviikon aikana kuntoutus- ja vertaisneuvojat osallistuivat nuorten ympärivuorokautiseen chat-tukipalveluun.

Lisäksi liitto järjesti yhteistyössä A-klinikkasäätiön kanssa mielenterveyden teemaviikon säätiön Päihdelinkissä. Teemaviikolla tarjottiin mahdollisuus kysyä mielenterveysasioista, ja neuvontapalvelujen kuntoutus- ja vertaisneuvojat vastasivat. Molemmista teemaviikoista saatiin arvokasta kokemusta liiton omien etäneuvontapalvelujen kehittämiseen.

Turvanen: Rovaniemi ja Jyväskylä

Turvanen kehittää toimintakäytäntöjä, joilla tuetaan kuntoutujien itsenäistä selviytymistä ja ehkäistään toistuvia psykiatrisia sairaalahoitoja tarjoamalla kuntoutusohjausta ja neuvontaa sekä turva-asumista. Tavoitteena on myös ehkäistä haasteellisessa elämäntilanteessa olevien ihmisten mielenterveyden järkkäminen ja/tai asumisen kriisiytyminen. Edellytyksenä näiden tavoitteiden saavuttamiselle on yhteistyö julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin toimijoiden sekä oppilaitosten kanssa.

Jyväskylän Turvasen asiakasmäärä nousi hieman. Käyntiasiakkaita oli 109 (2015: 93), ja lisäksi 5 asiakasta sai säännöllistä puhelin- tai sähköpostitukea. Asiakastapaamisia oli 846 ja puheluita 1030.

Lähes kolmasosa asiakkaista oli alle 30-vuotiaita. Edellisvuosista poiketen yhtään alle 20-vuotiasta nuorta ei ollut asiakkaana. Turva-asuntoja käytti 12 henkilöä. Turva-asuntokyselyä tehtiin 42.

Rovaniemen Turvasessa oli yhteensä 214 asiakasta (2015:245), joista uusia 91. Maahanmuuttaja-taustaisia asiakkaita oli 20, ja useimmat tarvitsivat tulkkipalveluita. Kuntoutusohjaustapaamisia oli 1092 (2015:1277). Turva-asunnoissa oli 11 asukasta.

Turvasen joustava työtapa ilman lähetekäytäntöjä on täydentänyt viranomaisten työtä. Tiivis ja pitkäjänteinen yhteistyö avosektorin eri toimijoiden kanssa on auttanut asiakkaita. Turva-asumisella on lyhennetty sairaalahoitoa tai kokonaan vältetty se. Kuntoutusohjauksella on voitu parantaa useiden asiakkaiden elämänlaatua esimerkiksi asumisolaja kohentamalla.

Kaupungin kanssa käytyjen sopimusneuvottelujen jälkeen Jyväskylän kaupunki irtisanoi Turvasen sopimuksen 13.12.2016. Irtisanomisaika on kuusi kuukautta. Rovaniemen Turvasen toiminta ja ostopalvelusopimus päättyivät vuoden 2016 lopussa, koska kaupungin mielenterveys- ja päihdepalvelut ja niiden järjestämisvastuu siirtyi Lapin sairaanhoitopiirille vuoden 2017 alusta.

Sopeutumisvalmennuskurssit

Ryhmämuotoinen toiminta tukee kuntoutumista tehokkaasti. Mielenterveyden häiriöihin liittyy lähes poikkeuksetta häiriöitä sosiaalisissa tilanteissa ja ihmissuhteissa. Toisaalta mikä tahansa yhteiskunnallinen osallisuus edellyttää sosiaalisuutta. Ryhmämuotoinen tuki on turvallinen keino harjoitella sosiaalisten tilanteiden vaatimia taitoja, kuten puolensa pitämistä, jämäkkyyttä ja erilaisuuden sietämistä.

Sopeutumisvalmennuskursseilla tavoitteena on fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen toimintakyvyn edistäminen sekä oman elämän aktiivisen toimijuuden ja osallisuuden vahvistaminen.

Sopeutumisvalmennuksen kohderyhmänä ovat työikäiset, psyykkisistä syistä työelämän ulkopuolella olevat sekä yli 65-vuotiaat pitkäaikaisista psyykkisistä ongelmista kärsivät henkilöt, jotka jäävät muiden toimijoiden (julkinen sektorin, yksityiset palveluntuottajat, Kela) kuntoutus- ja sopeutumisvalmennustoiminnan ulkopuolelle. Muiden potilas- ja kansalaisjärjestöjen kanssa yhteistyössä järjestettävillä kursseilla kohderyhmänä ovat henkilöt, joiden toimintakykyyn vaikuttaa mielenterveyden häiriön tai psyykkisen kuormittuneisuuden lisäksi jokin muu pitkäaikais sairaus, kuten epilepsia, diabetes, MS-tauti tai harvinainen neurologinen sairaus.

Sopeutumisvalmennustoiminnan tavoitteet 2016:

- Edistää psyykkisistä syistä työelämän ulkopuolella olevien henkilöiden valmiuksia asettaa itselleen tavoitteita, saavuttaa ja ylläpitää elämälle asettamiaan päämääriä sekä lisätä kykyä toimia menestyksekkäästi ja tyytyväisenä elinympäristössään, valitsemisinaan rooleissa.
- Edistää psyykkisistä syistä työelämän ulkopuolella olevien henkilöiden terveyttä ja sosiaalista hyvinvointia ja vahvistaa kuntoutujien sekä heidän läheistensä toimintakykyä ja lisätä osallisuutta.

Toimintavuonna toteutettiin 47 kurssia eri puolilla Suomea, sekä alueellisesti että valtakunnallisesti. Hakijoita oli 848, ja kursseille valittiin 466. Kursseja järjestettiin eri muodoissa (avo/päivä, internaatti, monimuoto) sekä eri teemoilla (liikunta, luontoliikunta, miesten kurssi, nuorten aikuisten kurssi, ikääntyneet, pari- ja perhekurssit). Avomuotoisia kursseja toteutettiin tiiviissä yhteistyössä alueellisten toimijoiden (yhdistyksen, julkiset toimijat) kanssa. Lisäksi muiden valtakunnallisten potilasjärjestöjen (Diabetesliitto, Neuroliitto, Parkinsonliitto, Epilepsialiitto) kanssa järjestettiin yhteistyökursseja, joilla teemana oli mm. ”mielenterveys voimavarana kuntoutumisessa”.

Sopeutumisvalmennukset kurssit

Kurssimuoto	kpl
Avomuotoiset kurssit	18
Internaattikurssit	21
Monimuotokurssit	3
Yhteistyökurssit potilasjärjestöjen kanssa	5
Yhteensä	47

Tuettu lomatoiminta

Liitto järjesti aikuisille ja lapsiperheille tuettuja lomiam yhdessä Maaseudun terveys- ja lomahuollon kanssa. Tuettu loma myönnetään taloudellisin, sosiaalisin ja terveydellisin perustein. Tavoitteena on virkistyminen, toisten samassa tilanteessa olevien tapaaminen sekä voimavarojen saaminen arkeen vertaistuen ja lomaohjelman kautta. Lomilla on mukana aina kaksi vertaislomaohjaajaa, jotka järjestävät ryhmälle toimintaa lomapaikan oman ohjelman lisäksi.

Vertaislomaohjaajat edustavat Mielenterveyden keskusliittoa ja antavat tietoa liiton toiminnasta loman aikana. Tuetuille lomille osallistui yhteensä 65 aikuista ja 30 lasta. Yksi lapsiperheloma jouduttiin perumaan vähäisen hakijamäärän vuoksi.

Työ- ja koulutusvalmennus

Voimavaravalmennusten päätavoitteena on työ- ja yhteiskuntaosallisuuden edistäminen voimavara- lähtöisesti. Voimavaravalmennusta toteutettiin Unelmakeidas-, Muutoksen avaimet- ja Voimavaroja arkeen -kursseina. Lisäksi koulutettiin sosiaali- ja terveysalan ammattilaisia, järjestettiin tapahtumia ja seminaareja sekä julkaistiin voimavaravalmennuksen työkirja, lehtijuttuja, artikkeleita sekä joulukuksi kuntoutujan digitarina verkossa.

Mielenterveyskuntoutujien työelämä- ja tai yhteiskuntaosallisuutta edistettiin järjestämällä kahta erilaista voimavaravalmennuskurssia. Unelmakeidas on kahden päivän kokonaisuus, jossa työskenneltiin ryhmässä kolme tuntia päivässä. Muutoksen avaimet -kurssilla ryhmä on kokoontunut kymmenen kertaa, kolme tuntia kerrallaan.

Toimintavuonna järjestettiin 19 kurssia, joille osallistui 158 henkilöä. 10 Unelmakeidas-kurssille osallistui 76 henkilöä. Muutoksen avaimet - ja siitä edelleen muokattuja kursseja järjestettiin 9. Näihin osallistujia oli 82. Osallistujina oli työelämän ulkopuolella olevia mielenterveyskuntoutujia tai mielenterveysongelmia kohdanneita, jotka tarvitsivat apua ja tukea mm. ammatillisten tavoitteidensa ja oman näköisen mielekkään elämän rakentamisessa sekä omien voimavarojensa tunnistamisessa ja käyttöön saamisessa. Tuloksina olivat mm. työelämävalmiuksien vahvistuminen, ammatillisten jatkopolkujen rakentuminen ja omien voimavarojen parempi tunnistaminen.

Uutena toimintana oli Takuu-Säätiön kanssa toteutetut kaksi Voimavaroja arkeen -kurssia, jotka oli tarkoitettu mielenterveysongelmia ja talousvaikeuksia kohdanneille. Niissä osallistujat saivat edellä mainittujen asioiden lisäksi apua ja neuvoja talousvaikeuksien kanssa elämiseen.

Kuntoutumista tukevan toiminnan tunnusluvut

Neuvontatyö	Osallistujien määrä
– Avoin neuvonta ja ohjaus	534
– Yksilöllinen neuvonta ja ohjaus (ajanvaraus)	245
Kohtaava neuvonta ja ohjaus yhteensä	779
Valtakunnallinen neuvontapuhelin (ammattilaiset)	1210
Valtakunnallinen vertaistukipuhelin (vertaisneuvojat)	2873
Ammattilaisten henkilökohtaiset neuvonta- ja ohjauspuhelut	827
Puhelinneuvonta yhteensä	4910
Neuvontatyö sähköpostitse yhteensä	539
Turvaset	
asiakas/kuntoutusohjaustapaamiset	1938
Yhteensä	8166

Kurssitoiminta	Koulutusten määrä	Osallistujien määrä
Sopeutumisvalmennuskurssit	47	466
Voimavaravalmennus	19	158
Osallisuutta osuuskunnista, osuuskuntavalmennus	2	28
Tuettu lomatoiminta		100
Yhteensä	68	752

Missä onnistuimme?

- kohderyhmä tavoitettu
- laajamittaista valtakunnallista kurssitoimintaa
- yhteistyökurssit jäsenyhdistysten, muiden järjestöjen ja toimijoiden kanssa
- etäneuvontakokeilut

Mitä jatkossa kehitämme?

- verkkovalmennusten kehittäminen ja verkkokurssien hyödyntäminen nykyisessä toiminnassa
- sähköisen neuvonnan edelleen kehittäminen
- yhteistyön edelleen kehittäminen kursseissa, valmennuksissa ja koulutuksissa liiton eri toimintojen ja yhdistysten kanssa

8. Toiminnan mahdollistajat

Liiton toiminnan mahdollistavat toiminnan tekijät: rahoitus ja henkilöstö. Viestintä tukee kohderyhmän tavoittamisessa, mahdollistamalla sisäistä ja ulkoista yhteistyötä sekä toiminnan tuloksien ja vaikutusten esiin saattamisessa.

Tukitoimintojen tavoitteena on tukea toimintaa rakenteilla, käytänteillä ja prosesseilla. Tukitoiminnot voidaan jaotella 1) talouteen 2) henkilöstöön sekä 3) viestintään, joilla kaikilla on omat tavoitteensa ja kehittämisprosessinsa. Tukitoiminnoista vastaavat talous- ja hallintojohtaja sekä viestintäpäällikkö.

8.1 Taloushallinto

Tavoitteena oli jatkaa taloudellisen tilanteen tervehdyttämistä sekä saada tukipalvelut osaksi jokaisen toiminnon sisäisiä käytäntöjä.

Edellisenä vuonna käyttöön otettujen talous- ja henkilöstöhallinnon järjestelmien (Procountor ja Mepco) käyttöä sekä yhteistyötä Accountor Oy:n kanssa kehitettiin edelleen. Järjestelmien käyttöön järjestettiin sisäisiä koulutuksia. Kesällä otettiin käyttöön Accuna-raportointi- ja budjetointijärjestelmä helpottamaan toimintojen talouden suunnittelua ja seuranta.

Tukipalvelut osaksi liiton jokaisen toiminnon sisäistä käytäntöä -tavoitteen toteutuminen edellytti aktiivista vuoropuhelua työntekijöiden kanssa. Jatkettiin henkilökunnan koulutusta ja perehdyttämistä sekä tietojärjestelmiin että uusiin toimintatapoihin mm. osallistamalla tiimien kehittämispäiviin ja antamalla ns. vierihoitoa.

Liiton päärahoittajana toimi Raha-automaattiyhdistys. Opetus- ja kulttuuriministeriö rahoitti liikunta- ja kulttuuritoimintaa. Rovaniemen ja Jyväskylän kaupungit ostivat vielä koko toimintavuoden liitolta turvasumistotoiminta- ja neuvontapalveluja. Rovaniemellä ostopalvelusopimus päättyi 31.12.2016 ja Jyväskylän osalta sopimus tulee päättymään 13.6.2017.

Liiton tuloskehitys (1000 €)	2012	2013	2014	2015	2015
Kokonaistuotot	4 924,6	4 348,0	4 316,0	3 869,0	4 029,3
Kokonaiskulut	- 4 961,6	- 4 419,5	- 4 170,0	- 3 844,1	- 4 024,2
Tulos	- 37,0	- 71,5	146,0	24,9	5,1

Mielenterveyden keskusliiton tuloslaskelma ja tase liitteessä VII.

Tilintarkastustoimistona jatkoi KPMG-yhteisö ja vastuullisena tarkastajana KHT Minna Riihimäki. Sisäisinä toiminnantarkastajina toimivat Maarit Huuhka, Riitta Kinnunen sekä Jukka Ingelin, joka menehtyi kesällä 2016. Toiminnantarkastajat osallistuivat yhteen hallituksen kokoukseen ja pitivät suunnittelupalaverin hallituksen työvaliokunnan kanssa. Yrityksistä huolimatta uutta sisäistä toiminnantarkastajaa ei onnistuttu rekrytoimaan.

Varainhankinta

Liiton varainhankinta koostui pääasiassa jäsenmaksuista ja saaduista lahjoituksista. Yhdistysten maksamien jäsenmaksujen nettotuotto oli noin 54 000 euroa, josta kannatusjäsenten osuus oli 1000

euroa. Liitolla oli yksi yhteisö- ja kymmenen henkilökannatusjäsentä. Muiden lahjoitusten tuotto oli noin 4000 euroa.

Varainhankintatuottoja käytetään vertaistukitoimintaan, vertaistukiryhmien ohjaajien koulutukseen, nuorten ja nuorten aikuisten kurssi- ja viriketoimintaan sekä tiedotus- ja tutkimustoimintaan.

Sijoitus- ja rahoitustoiminta

Oy MTKL Vireä Mieli Ab on liiton omistama kustannusyhtiö, joka työllistää myös mielenterveyskuntoutujia sekä muita osatyökykyisiä. Yhtiö on liiton vuokralaisena Malmin toimitiloissa. Yhtiö on yhteiskunnallinen yritys, jonka päätarkoitus on tuottaa omistajalleen osinkoja. Päätuote on Tunne & Mieli -lehti; kuusi kertaa vuodessa ilmestyvä terveyteen ja henkiseen hyvinvointiin keskittyvä aikakauslehti. Lisäksi yhtiö kustantaa oppaita ja muita painot tuotteita sekä järjestää koulutuspalveluita ja -tapahtumia.

Tilikausi oli haasteellinen. Liikevaihto oli 442 200 € (2015: 539 700 €, 2014: 571 600 €, 2013: 582 200 €). Yhtiön tulos oli -35 300 € (1700 €, -38 200 €, 34 200 €) ja oma pääoma -26 300 € (9100 €, -12 600 €, 45 600 €).

Pääomasta on tehty tarvittavat ilmoitukset. Toimintaympäristön viime vuosien muutokset kuten painot tuotteiden myynnin lasku heijastui myös yhtiön liikevaihtoon ja tulokseen. Yhtiön sisäisten raportointijärjestelmien ongelmat aiheuttivat myös viiveen yhtiön reagointikykyyn. Yhtiön loppuvuonna aloittamat korjausliikkeet eivät ehtineet vaikuttaa täysimääräisesti tilikauden tulokseen.

Yhtiön loppuvuonna toteutetussa strategiamuutoksessa oleellista on sähköisen toimintaympäristön täysimääräinen huomioon ottaminen niin yhtiön sisäisissä prosesseissa kuin myös asiakkaiden digitalisoitumisesta johtuvasta kulutuskäyttäytymisen muutoksesta. Tuotteiden myynti-, markkinointi- ja jakeluprosesseja on siirretty sähköiseen toimintaympäristöön. Liiketoiminnan toiseksi painopisteeksi on otettu palveluiden, kuten koulutusten tuottaminen.

Näiden sisäisten muutosten ja toimintaympäristössä vaikuttavan yleisen terveys- ja hyvinvointitrendin johdosta yhtiön tulevaisuudennäkymät ovat positiiviset. Liiton jäsenyhdistysten henkilöjäsenet voivat tilata Tunne & Mieli -lehteä jäsenhintaan.

Missä onnistuimme?

- Budjetoitin- ja raportointiohjelmiston käyttöönotto kesällä 2016 mahdollisti päälliköille ajantasaisen toimintokohtaisen talousseurannan. Järjestelmän käyttöönotto helpotti myös talousarvion rakentamista syksyn hakuprosessissa.
- Liiton puhelinvaihdetta tehostettiin, ja tavoitettavuus parani.

Mitä kehitämme?

- Jatkamme edelleen tukipalvelut osaksi liiton jokaisen toimintaympäristön sisäistä käytäntöä -tavoitteen toteuttamista

8.2. Henkilöstö

Liitossa oli toimintavuonna 52 kuukausipalkkaista työntekijää, joiden vuosityöaika vastasi 41,2 henkilöä. Keski-ikä on 51,7 vuotta ja mediaani-ikä 52,6 vuotta.

Sukupu	2012	2013	2014	2015	2016
Tunnit	2 366,0	2 182,6	3 795,3	2 986,3	5 050,0
Päivät	354,0	306,0	528,0	390,0	703,0
7½ tunnin päivät	315,5	291,0	506,0	398,2	673,3
7½ t päivää / työntekijä	6,2	6,0	11,5	9,6	16,4

Sairauspoissaolot	2012	2013	2014	2015	2016
Tunnit	2 366,0	2 182,6	3 795,3	2 986,3	5 050,0
Päivät	354,0	306,0	528,0	390,0	703,0
7½ tunnin päivät	315,5	291,0	506,0	398,2	673,3
7½ t päivää / työntekijä	6,2	6,0	11,5	9,6	16,4

Sairauspoissaolot	2012	2013	2014	2015	2016
Tunnit	2 366,0	2 182,6	3 795,3	2 986,3	5 050,0
Päivät	354,0	306,0	528,0	390,0	703,0
7½ tunnin päivät	315,5	291,0	506,0	398,2	673,3
7½ t päivää / työntekijä	6,2	6,0	11,5	9,6	16,4

Rovaniemen Turvasen toiminta päättyi sopimuskauden päättyessä vuoden loppuun, ja kahden työntekijän työsuhte jouduttiin päättämään yhteistoimintaneuvottelujen jälkeen. Lisäksi kehitysjohtaja siirtyi toiseen organisaatioon toiminnanjohtajaksi, ja uuden kehitysjohtajan rekrytointi käynnistyi joulukuussa. Rekrytointiprosessin ajan ts. kehitysjohtajana toimi työ- ja koulutusvalmennuspäällikkö, jolle palkattiin sijainen puolen vuoden määräajaksi. Vuoden vaihteessa liitosta jäi eläkkeelle johdon assistentti.

Kuukausipalkkaisten työntekijöiden lisäksi 29 henkilöä toimi vertaisohjaajina kursseilla, vertaisneuvojina ja vertaiskouluttajina. Heille maksettiin palkkioita ja kulukorvauksia. Jäsenyhdistystoiminta perustuu lähes yksinomaan vertais- ja vapaaehtoistoimintaan. Vuoden aikana liitossa on ollut muutamia opiskelijoita harjoittelussa ja yksi kuntoutuja työkokeilussa.

Sairauspoissaolot	2012	2013	2014	2015	2016
Tunnit	2 366,0	2 182,6	3 795,3	2 986,3	5 050,0
Päivät	354,0	306,0	528,0	390,0	703,0
7½ tunnin päivät	315,5	291,0	506,0	398,2	673,3
7½ t päivää / työntekijä	6,2	6,0	11,5	9,6	16,4

Sairauspoissaolojen kasvu johtui pääosin muutamasta pitkästä sairauslomasta.

Työhyvinvointi

Työturvallisuuslain ja yhteistoimintalain mukainen työnantajan ja työntekijöiden välinen yhteistoiminta on organisoitu liiton ja osakeyhtiön yhteiseen Yhteistyöryhmään, joka toimii myös liiton ja osakeyhtiön yhteisenä työsuojelutoimikuntana. Toimintavuoden aikana yhteistyöryhmä on kokoontunut neljä kertaa (kolme kertaa Helsingissä ja kerran Kuopiossa).

Työsuojelun yhteistoiminnassa työnantajaa edustaa työsuojelupäällikkö ja työntekijöitä työsuojeluvaltuutettu. Heidän lisäksi yhteistyöryhmään kuuluvat varatyösuojelupäällikkö, varatyösuojeluvaltuutetut, alueelliset työsuojelun yhteyshenkilöt sekä luottamusmies.

Vuonna 2016 on muokattu toiminnan rakennetta mm. yhteistyöryhmän kokoonpanon sekä kokouspaikkojen osalta. Työryhmän nimi on muutettu työhyvinvointiryhmästä yhteistyöryhmäksi, vastaamaan paremmin työryhmän toiminnan tavoitteita ja sisältöä. Kokoonpanossa on huomioitu paremmin alueet nimeämällä yhteistyöryhmään alueelliset työsuojelun yhteyshenkilöt. Toimintavuoden aikana yhteistyöryhmässä on mm. päivitetty työsuojelun toimintaohjelma, laadittu

yhdenvertaisuussuunnitelma, käynnistetty ikäohjelman laatiminen, suunniteltu vaarojen arviointiprosessia, työhyvinvoinnin kehittämistä sekä henkilöstöpäivien sisältöä.

Organisaation työsuojelun ja -hyvinvoinnin kehittämiskohteita vuosina 2016-2017 ovat johtaminen, työyhteisöviestintä sekä osaamisen johtaminen.

Työntekijöillä on ollut mahdollisuus käyttää työnohjausta oman työnsä kehittämiseen ja laadun varmistamiseen. Vuonna 2016 työnohjausta käytettiin vähemmän kuin edellisenä vuonna: 50 kertaa / 10 400 € (2015: 113 kertaa / 12 900 €).

Toimintavuoden aikana järjestettiin kahdet henkilöstön kehittämispäivät, joissa teemoina oli mm. työhyvinvointi ja työyhteisötaidot, työyhteisöviestinnän kehittäminen, toipumisorientaatio työtapana ja liiton toimintasuunnitelma 2017.

Lisäksi työntekijät ovat osallistuneet ammattitaitonsa ylläpitämiseen ja kehittämiseen liittyviin koulutuksiin tarpeen mukaan. Henkilöstökoulutuksena järjestettiin kolme toteutusta Outlook-sähköpostin ja -kalenterin käyttöön.

Osaamisen kehittäminen	2012	2013	2014	2015	2016
Koulutuspäivät	26,0	44,0	45,0	72,0	143,0
Liiton kehittämispäivät			82,0	176,0	180,0
7½ t päivää / työntekijä	0,5	0,9	2,9	6,0	7,8

Missä onnistuimme?

- yhteistoimintaryhmän uudelleen organisoituminen ja toiminnan käynnistäminen
- henkilöstökoulutusten käynnistäminen Office365-ohjelmiston osalta

Mitä kehitämme?

- osaamisen kehittäminen ja ikäohjelma

8.3 Viestintä

Viestinnällä on keskeinen tehtävä kaikkien liitossa toteutettavan toiminnan tukikeinona. Viestinnän tuella toiminta tavoittaa kohderyhmänsä, toiminta tulee tunnetuksi ja toiminnan vaikutukset ja tulokset saadaan näkyviin.

Viestinnän tavoitteet

Viestinnän tehtävänä on tehdä liittoa tunnetuksi ja vahvistaa sen asemaa kolmeen asiantuntijuuteen nojaavana asiantuntijajärjestönä. Samalla lisääntyy suomalaisten tieto ja toivo mielenterveys ongelmiin liittyvistä kuntoutumisen mahdollisuuksista. Se myös toimii muuttaakseen asenteita mielenterveysongelmia kohtaan, jotta ne nähtäisiin sairauksina muiden joukossa. Viestintä tiedottaa aktiivisesti liitossa järjestettävästä toiminnasta. Viestinnän kohderyhmiä ovat jäsenet, muut mielenterveyskuntoutujat ja heidän läheisensä, yhteiskunnalliset päättäjät, sosiaali- ja terveysalan ammattilaiset sekä ns. suuri yleisö.

Viestinnän keinot

Viestintä käyttää kanavinaan tiedotusta, verkkosivuja, sosiaalista mediaa, suoramarkkinointia, ostettua mediatilaa, tapahtumia sekä julkaisuja. Sosiaalisen median käyttöä tehostettiin. Twitterissä liiton seuraajien määrä nousi 2300:sta 3500:aan ja Facebookissa hieman alle 5000:sta noin 7500:aan.

Työyhteisöviestintä

Vuoden 2015 työhyvinvointikyselyssä henkilöstö nosti työyhteisöviestinnän yhdeksi kolmesta tärkeimmästä kehittämiskohteesta. 2016 järjestettiin koko henkilöstön kesken kaksi työyhteisöviestinnän työpajaa, joissa konkretisoitiin kehittämistarpeita. Suurin uudistustarve koski intranetiä, jonka

uudistaminen ajoitettiin vuodelle 2017. Johtoryhmän päätöksistä ryhdyttiin uutisoimaan viikoittain henkilöstölle ja liiton piirissä työskenteleville vertaistoimijoille. Lisäksi luotiin henkilöstöasioihin (rekrytointien, työpaikan vaihdosten, eläkkeelle jäämisten jne.) liittyvä tiedotuskäytäntö.

Tapahtumat ja kampanjat

Liiton tunnettuuden lisäämisen näkökulmasta merkittävin tapahtuma olivat Mielenterveysmessut, joissa kävijöitä oli yhteensä 4600, ja heistä maksullisiin seminaareihin osallistuneita 474. Kumpikin määrä oli hieman suurempi kuin 2015. Näytteilleasettajien määrä pysyi samana.

Mielenterveysviikon teemana oli erilaisuuden hyväksymiseen kannustava Oletko sinut? -kampanja, joka toteutettiin sosiaalisen median kampanjana yhdessä Mielenterveyspoolin kaikkien jäsenjärjestöjen kanssa 16.–27.11. Kampanja sai laajaa näkyvyyttä Facebookissa, mistä kertovat myös loka- ja marraskuun Facebook-seurannan numerot:

Facebook-julkaisumme näkyivät marraskuussa noin **160 000** käyttäjälle (lokakuussa noin 50 000).

Yksittäinen julkaisu näkyi keskimäärin **5600** käyttäjälle (lokakuussa 1800), suurimmillaan jopa **17 000** käyttäjälle.

Yksittäisen julkaisun tykkääjiä, kommentteja ja jakoja oli keskimäärin **190** (lokakuussa 22).

Liitto oli aktiivisesti mukana Yleisradion, Suomen Mielenterveysseuran ja Mannerheimin lastensuojeluliiton kanssa Sekasin 247 -kampanjassa, johon kuului netissä ja tv:ssä julkaistu sarja nuorista psykiatrisessa sairaalassa sekä kampanjaviikolla toukokuussa ympäri vuorokauden järjestetty, nuorille räätälöity tuki-chat. Siinä nuorilla oli mahdollisuus keskustella mihin vuorokauden aikaan tahansa mielenterveyden ammattilaisten ja koulutettujen vapaaehtoisten kanssa.

Viikon aikana käytiin 1239 keskustelua. Halukkaita oli jonossa kymmenkertainen määrä, ja jotkut jonottivat jopa tunteja. Jonot kertovat nuorten suuresta tarpeesta puhua ja avun löytämisen vaikeudesta.

Julkaisut

Tunne & Mieli -lehti on suurelle yleisölle suunnattu lehti mielen hyvinvoinnista, jonka tavoitteena on mielenterveyteen liittyvien asioiden arkipäiväistäminen. Lehdellä on irtomyynti lehtipisteissä perinteisen puhelinmyynnin lisäksi. Lehden sisältö- ja visuaalista konseptia hiottiin vielä kuluttajia entistä enemmän kiinnostavaksi.

Missä onnistuimme?

- yhteiset kampanjat muiden toimijoiden kanssa onnistuivat sekä sisällöllisesti että näkyvyyden tuottamisessa
- työyhteisöviestinnän kehittäminen koko työyhteisön voimin saatiin alkuun
- Tunne & Mieli -lehden syksyllä 2015 lanseerattu konsepti hiottiin entistä paremmin kuluttajia kiinnostavaksi tuotteeksi

Mitä jatkossa kehitämme?

- työyhteisöviestintä: uusittu, henkilöstön tarpeita ja toiveita paremmin vastaava intranet
- järjestöbrändin kirkastaminen ja selkeyttäminen vaikuttamisviestinnän ja tuotteiden sekä palvelujen tehokkaamman markkinoinnin pohjaksi
- viestinnän resurssit: lisää viestinnän osaajia eri tiimeihin

9. Kehittyvää ja kehittävää järjestötoimintaa

Toimintavuonna vahvistettiin osallisuutta jäsenyhdistysten ja liiton eri toimintojen välillä mahdollistamalla enemmän jäsenyhdistyksille suunnattuja koulutuksia sekä liiton eri toimintojen välistä osallisuutta toimintojen välisillä ja koko liiton yhteisillä kehittämisspäivillä. Lisäksi vahvistettiin seurantaa sekä tulosten ja vaikutusten arviointia. Otettiin käyttöön Wepropol-kyselytyöväline palautteen keräämiseksi jatkossa.

Kehittämishankkeet

Päihde- ja mielenterveysjärjestöjen tutkimusohjelma MIPA

MIPA-hanke on RAY:n rahoittama projekti, jota koordinoi A-klinikkasäätiö. Hankkeessa ovat mukana A-Kiltojen liitto ry, EHYT ry, Irti Huumeista ry, Mielenterveyden keskusliitto, FinFami-Uusimaa ry, Sininauhaliitto, Suomen Mielenterveysseura, Tukikohta ry, A-klinikkasäätiö, Kuntoutussäätiö ja Diakonia ammattikorkeakoulu DIAK.

Tavoitteena on kehittää päihde- ja mielenterveysjärjestöjen yhteistä, terveyttä ja hyvinvointia edistävää, ongelmia ehkäisevää ja korjaavaa järjestö- ja kansalaistoimintaa koskevaa tutkimusta. Tavoitteena on myös parantaa järjestölähtöisen päihde- ja mielenterveystyön tutkimustoiminnan yhteistyötä, laatua, yhteismitallisuutta ja hyödynnettävyyttä järjestöjen kehittämis-, viestintä- ja vaikuttamistoiminnassa. Tutkimusohjelman avulla halutaan kehittää ja yhtenäistää järjestöjen tutkimus- ja tiedontuotantotapoja, tutkimusraportointia ja tutkimustulosten viestintää sekä toteuttaa yhteisiä tutkimushankkeita. Tutkimusohjelma täydentää SOSTEn tutkimustoimintaa päihde- ja mielenterveyden erityiskysymysten osalta.

Liitossa työskenteli kaksi osa-aikaista tutkijaa. MIPA järjesti työpajoja järjestötutkimuksesta kiinnostuneille sekä osallistui Mielenterveystalviin järjestölähtöisen päihde- ja tutkimusohjelman tutkimustulosten esittelyllä. Lisäksi tuloksia esiteltiin laajasti järjestöjen, yhdistysten ja julkisen sektorin tilaisuuksissa.

Hankkeessa toteutettiin kysely vapaaehtoisuudesta, vertaisuudesta ja kokemusasiantuntijuudesta. Kyselyyn vastasivat työntekijät, vapaaehtoiset, vertaiset ja kokemusasiantuntijat.

Hankkeessa julkaistut artikkelit:

Rissanen P & Puimalainen J (2016) Kokemuksen kautta osaamiseen: vapaaehtoisuus, vertaisuus ja kokemusasiantuntijuus. Kuntoutus 1.

<https://kuntoutussaatio.fi/palvelumme/viestinta-ja-tiedolla-vaikuttaminen/kuntoutus-lehti/arkisto/kuntoutus-12016/>

Jurvansuu S. & Rissanen P. Omaiset ja omaistyö päihde- ja mielenterveysyhdistysten toiminnassa.

Tietopuu: Katsauksia ja näkökulmia 2/2016: 1-11.

http://www.a-klinikka.fi/tiedostot/Tietopuu_Katsauksia_omaistyö_19122016_JT.pdf

Osallisuutta osuuskunnista ESR-hanke

Päätavoitteena on edistää osatyökykyisten ihmisten työelämäosallisuutta ja tukea heidän työllistymistään osuuskuntatoiminnan avulla. Mielenterveyden keskusliitto vastaa hankkeen toiminnasta Oulussa.

Hankkeessa on mukana Vamlas-säätiö ja Aspa-säätiö.

Oulun kuntatyöntekijät toivat esille tarpeen saada tietoa osuuskuntatoiminnasta, jotta voivat kertoa siitä asiakkailleen. Kuntatyöntekijöille järjestettiin valmennuskokonaisuus osuuskuntatoiminnasta, osallistujia oli 15. Valmennus tarjosi kattavan tietopaketin osuuskuntatoiminnasta, antoi tietoa osuuskunnan perustamiseen ja työllistymiseen sen kautta.

Osatyökykyisille järjestettiin kaksi osuuskuntavalmennusta, osallistujia yhteensä 28. Osallistajat ohjautuivat osuuskuntavalmennuksiin pääsääntöisesti työllisyyspalveluiden asiakasohjaajien tai muiden yhteistyökumppaneiden kautta. Osatyökykyisten osuuskuntavalmennuksiin osallistuneista valikoitui ryhmä osuuskunnan perustamisesta kiinnostuneita ihmisiä. Ryhmä jatkaa kokoontumisiaan asiantuntijavalmennuksen jälkeen ja keväällä 2017 perustetaan monialainen työosuuskunta.

Osuuskuntavalmennusten kouluttajat tulivat Kiipulan ammattiopistosta. Oulun hanketyöntekijä koordinoi valmennukset ja osallistui niihin ryhmänohjaajana hyödyntämällä liiton voimavaravalmennusmallia osallistujien työelämävalmiuksien vahvistamiseksi ja osuuskunta-ajatusten kirkastamiseksi.

10. Mielenterveyden keskusliiton toiminnan arviointi

Liitossa jatkettiin koko liiton kattavan toiminnan yhteiseen suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin liittyvää prosessia yhteistyönä eri toimintojen kesken. Käynnistettiin SOSTEn kanssa yhteistyössä koko liiton seurannan ja arviointiprosessin kehittäminen tukemaan liiton strategisia tavoitteita.

Liiton yhteinen arviointityöpaja

Tulosten ja vaikutusten arviointi perustuu työntekijöiden itsearviointiin, joka toteutettiin toimintalohkoittain PATA-matriisin avulla henkilöstöpäivillä tammikuussa 2017. Taustamateriaalina olivat toimintalohkojen omat seuranta- ja arviointiaineistot, vuoden 2015 Pata-arviointitulokset, henkilöstötulokset ja liiton hallituksen linjaukset. Itsearviointi ja muut arviointiaineistot toimivat osaltaan liiton suunnittelua ohjaavan toiminnan tukena vuodelle 2017.

PATA-arvioinnin pohjalta nousivat esiin seuraavat vahvuudet

- kulttuuri- ja yleisurheilupäivät Imatralla
- jäsenyhdistysten arvotyöpajat
- liiton puhelinvaihte auki päivittäin
- vertaistukipuhelin käyttöönotto & sähköisen neuvonnan keinojen kokeileminen
- sopeutumisvalmennusten yhteistyökurssit muiden järjestöjen kanssa
- uudet avaukset järjestöille ja ammattilaisille suunnatuissa voimavaravalmennuskoulutuksissa

PATA-arvioinnin pohjalta nousivat esiin seuraavat kehittämistarpeet

- liiton aatteen ja erityisasiantuntemuksen vahvistaminen yhteiskunnallisessa vaikuttamistoiminnassa
- jäsenyhdistysten kanssa tehtävän yhdessä tekemisen edelleen kehittäminen & monipuolistaminen
- sähköisen neuvonnan kehittäminen
- liitolle intranet uudeksi viestintäkanavaksi
- voimavaravalmennuksen vahvistaminen ja kehittäminen julkisen sektorin ja muiden yhteistyötahojen ammattilaisten toimintaan => erilaisten polkujen mahdollistaminen voimavaravalmennuksen keinoin

Hyvät siskot ja veljet!

Käsissämme on toimintakertomus vuodelta 2016. Mennyt vuosi oli liiton 45. toimintavuosi. Onnea vielä kypsään ikään ehtineelle liitollemme! Liittokokouskauden toisen kokonaisen kalenterivuoden toimintatapahtumat ja talouden luvut ovat nyt luettavissa ja liittokokous ihan lähellä. Mutta sitä ennen kiinnittäkäämme huomio menneeseen.

Liittovaltuusto kokoontui sääntöjen määräämät kaksi kertaa. Seminaaripäivä ja kevätkokous olivat 13.–14.5.2016 ja syksyllä samanlainen viikonloppu syyskokouksen merkeissä 11.–12.11.2016. Molemmat kokoukset pidettiin jo tutuksi tulleessa Sokos Hotelli Vantaassa. Puheenjohtajakaudellani seminaaripäivään lisätty valtuutettujen yleiskeskustelu on lunastanut paikkansa hienosti. Kiitän kaikkia valtuutettuja aktiivisesta osallistumisesta keskusteluun. Toivottavasti tästä käytännöstä pidetään tulevaisuudessakin kiinni.

Sääntömääräisten asioiden lisäksi kokouksissa valmisteltiin valtuuston kannanotot, joista myös käytiin huolellinen keskustelu. Kevään kannanotossa esitettiin huoli siitä, että terveyspalveluiden yhtiöittäminen on uhka mielenterveyskuntoutujille. Syksyllä kannanoton aiheena oli asiakasmaksujen kasvaminen kohtuuttomiksi ja siitä johtuvan taloudellisen ahdingon vaikutus kuntoutumiseen.

Mielenterveyden keskusliiton Kulttuuri- ja yleisurheilupäivät kokosi Imatralle 26.–28.8.2016 noin 350 osallistujaa perinteikkäisiin yleisurheilukisoihin, tanssikilpailuun sekä kulttuuri- ja luontotyöpajoihin. Tapahtumapaikkoina toimivat Imatran kylpylä ja Karhumäen kenttä. Kisojen järjestelyistä vastasivat Imatran Urheilijat. Lämmin kiitos kaikille osallistuneille ja vapaaehtoisille, jotka antoivat työpanoksensa onnistuneelle tapahtumalle.

Henkilöstössä tapahtui muutoksia. Kehitysjohtajamme Teemu Tiensuu siirtyi vuoden lopussa Sininauhaliiton toiminnanjohtajaksi. Liitossamme useita työtehtäviä hoitanut monitoimimainen Ulla Korvenmaa jäi eläkkeelle. Esitän kiitokseni molemmille hyvästä yhteistyöstä ja toivotan kaikkea hyvää tulevaan.

Toukokuun liittokokouksessa valitaan liitolle uudet luottamushenkilöt. Kävi valinnoissa kuinka tahansa, on demokraattisen päätöksenteon tulos aina oikea. Kiitos kaikille kuluneista kolmesta vuodesta. Valtuuston puheenjohtajan paikalta tervehtien,

Tarmo Raatikainen

LIITE I

Mielenterveyden keskusliiton eri toimintolohkot

Toiminto	Toiminnon tarkoitus	Toiminnon resurssit (htv/€)		Toiminta- paikka/-paikat
Varsinainen toiminta (Y)	Yleisavustuksena liiton toiminta, (kansalais-järjestötoiminta)	14,0	1453,9	Helsinki, Kuopio
Sopeutumisvalmennus (AK4)	Sopeutumis-valmennus (kuntoutumista tukeva toiminta)	7,7	825,4	Helsinki, Lahti, Jyväskylä, Kuopio, Oulu
Jäsenyhdistysten tukeminen (AK6)	Jäsenyhdistys-toiminta, (kansalaisjärjestötoiminta)	0,0	173,8	Helsinki, Kuopio
Työ- ja koulutusvalmennus (AK12, ESR, A-klinikkasäätiö)	Mielenterveyskuntoutujien työelämä- ja yhteiskuntaosallisuuden tukeminen, (tiedotus, neuvonta ja koulutus), Osallisuutta osuuskunnista -ESR-hanke, MIPA – Päihde- ja mielenterveystutkimushanke	8,3	579,0	Helsinki, Kuopio, Oulu
Neuvontapalvelut (AK19, Turvaset)	Neuvontapalvelut, (tiedotus, neuvonta, koulutus)	10,2	734,3	Helsinki, Jyväskylä, Kuopio, Rovaniemi, Turku
Kulttuuri- ja liikuntatoiminta (OKM)		1,0	94,9	Jyväskylä
		41,2	3861,3	

LIITE II

Mielenterveyden keskusliiton liittovaltuuston jäsenluettelo

Puheenjohtaja: Raatikainen Tarmo, Kuusamo

Varapuheenjohtaja: Daavitsainen Pirkko, Kuopio

Jäsenet:

Ahola-Laurila Sirpa, Oulu

Haataja Jari, Haapamäki

Hanhela Martti, Iisalmi

Husso Asko, Jyväskylä

Hyttinen Tiina, Joensuu

Juntunen Sami, Helsinki

Juuri Mervi, Helsinki

Kemppainen Ritva, Espoo

Keskivaara Rosa-Maria, Helsinki

Komulainen Paavo, Kajaani

Kosonen Kimmo, Lappeenranta

Kähkönen Heikki, Myllykoski

Leppälä Minna, Suolahti

Niskanen Hilikka, Mikkeli

Nordfors Luca, Rauma

Poutiainen Matti, Tuusniemi

Puusaari Sanna, Mikkeli

Rasmus Seppo, Kalajoki

Rouhiainen Seija, Nuutilanmäki

Sundman Seppo, Åminnefors

Tick Mimmi, Mikkeli

Tilli Raimo, Kuopio

Virnes-Torvinen Maritta, Pattijoki

Virta-Räikkönen Johanna, Viitasaari

LIITE III

Mielenterveyden keskusliiton hallituksen jäsenluettelo

Puheenjohtaja: Kari Tolvanen, Espoo

Varapuheenjohtaja: Jyrki Nieminen, Tampere

Jäsenet:

Mirva Heino, Pori

Heidi Järvinen, Hyvinkää Markus Lustig, Vantaa

Ilkka Malinen, Kuusamo

Esa Nordling, Tampere

Satu Ojala, Helsinki

Merja Saksanen, Vantaa

Mielenterveyden keskusliiton hallituksen työryhmät

Työryhmä	Puheenjohtaja ja sihteeri	Työryhmän jäsenet
Järjestö- ja ansiomerkkityöryhmä	Markus Lustig Silja Lepistö Maie Puusaar	Kari Kuittinen, Asko Husso, Seppo Sundman, Luca Nordfors, Martti Hanhela, Mimmi Tick
Edunvalvontatyöryhmä	Ilkka Malinen Merja Karinen	Johanna Virta- Räikkönen, Tarmo Raatikainen, Hilikka Niskanen
Liikunta- ja kulttuurityöryhmä	Esa Nordling Kati Rantonen	Eino Parviainen, Heli Saarinen, Seppo Sundman, Anne-Maria Valkama, Wille Härkönen
Omais- ja läheistentyöryhmä	Satu Ojala Tarja Tikkanen	Sanna Hyry

LIITE V

Mielenterveyden keskusliiton jäsenyhdistykset 2016

YHDISTYKSET 31.12.2016	
Ala-Satakunnan Mielenterveysyhdistys ry	Laukaan Mielenterveysyhdistys SARASTUS ry
Asukasyhdistys Neljäs Avain ry	Leikkiväki ry
Balanssi ry	Lempäälän seudun Valotuikut ry
Enon Mielenterveysyhdistys Sähke ry	Leppävuiran MT-TUKI ry
Espoon Mielenterveysyhdistys EMY ry	Loimaan seudun mty Savikki ry
Etelän-SYLI ry	Lounais-Suomen SYLI ry
Etelä-Pirkanmaan mielenterveysyhdistys Tuike ry	Luova Hulluus ry
Haminan Mielenterveysyhdistys Hami ry	Miehkälän mielenterveysyhdistys ry
Hankasalmen Tuikku ry	Mielen Tie ry
Heinäveden Mielenterveysyhdistys ry	Mielentaide ry
Hyrnsalmen Mielen Tuki ry	Mielenterveyden Ystävät ry
Hyvän mielen pelit ry	Mielenterveysyhdistys Ankkuri ry
Hyvän mielen talo ry	Mielenterveysyhdistys Etappi ry
Hämeenkyrön Sarastus ry	Mielenterveysyhdistys Hyvinkään Verso ry
Hämi ry	Mielenterveysyhdistys ILO ry
Iin Seudun Jata ry	Mielenterveysyhdistys Kaipari ry
Iisalmen Mielenterveystuki ry	Mielenterveysyhdistys Kello ry
Ikaalisten Mielihyvä ry	Mielenterveysyhdistys Kynkkä ry
Imatran Puutalo ry	Mielenterveysyhdistys Merituuli ry
Itäinen Tiimi ry	Mielenterveysyhdistys Mielikki ry
Itä-Suomen Syli ry	Mielenterveysyhdistys Neilikka ry
Jokilaaksojen Tiimi ry	Mielenterveysyhdistys Salmi ry
Joutsenon Mielenterveys Jomi ry	Mielenterveysyhdistys Vernetti ry
Juankosken Soihtu ry	Mielenvireys ry
Juuan Mielenterveysyhdistys Mielekäs ry	Mieli Maasta ry
Kaakkois-Suomen Syömishäiriöperheet ry	Muotialan asuin- ja toimintakeskus ry
Kaavin MIE-TE ry	Mäntsälän mielenterveysyhdistys Kasvu ry
Kajaanin Hyvä Mieli ry	Neuropsykologinen mielenterveysyhdistys Nepsy ry
Kaksisuuntaiset ry	Nilsin Virkistys ry
Kalajokilaakson Mielenterveysyhdistys Mielikit ry	Nivalan Mielenterveysyhdistys Lyhty ry
Karkkilan mielenterveysyhdistys Mielekkäät ry	Nokian mielenterveysyhdistys Miete ry
Keiteleen Mielenterveysyhdistys Kelu ry	Nuuskakairan mielenterveysyhdistys ry
Keski-Pohjanmaan Kokemustutkijat ry	Oriveden mielenterveysyhdistys Lumo ry
Keski-Pohjanmaan Mielenterveysyhdistys Varaventiili	Outokummun Mielenterveysyhdistys Välke ry
Keski-Savon Hoivakehitys ry	Paltamon Mielenterveysyhdistys Leppäkertut ry
Keski-Uudenmaan Sopimuskoti ry	Palveluyhdistys Kaseva ry
Kirkkonummen Seudun Mielenterveysyhdistys Kisu ry	Paniikkihäiriöyhdistys ry
Kiteen Mielenterveysyhdistys Pilke ry	Parikkalan seudun mielenterveysyhdistys ry
Kiuruveden Varapäre ry	Parkanon seudun mielenterveysyhdistys Toivo ry
Kohti Valoa ry	Pelastakaa perheet ry
KoKoA - Koulutetut Kokemusasiantuntijat ry	Pertunmaan Mielenterveysyhdistys ry
Kolarin Koheltajat ry	Pielaveden Miete ry
Kontiolahden Mielenterveysyhdistys Porina ry	Pietarsaaren Seudun Mty Ystävät ry
Kuopion Mielenterveyden Tuki ry	Pohjanmaan Kuusistokoti ry
Kuusamon Mielenterveyden Tuki ry	Pohjanmaan syömishäiriöperheet ry
Laitilan Seudun Mty LaitSeMiele ry	Pohjois-Karjalan Mielenterveyden tuki ry
Lakeuden Loimu ry	Pohjois-Kymen mty Pohjatuuli ry
Lappeenrannan Seudun Mielenterveysyhdistys ry	Pohjois-Suomen syömishäiriöperheet ry

YHDISTYKSET 31.12.2016

Pollesta Potkua ry	Surunauha ry
Porin Mielenterveysyhdistys Hyvis ry	Säpikäs ry
Porin Ponitalli ry	Terve Mieli ry
Porvoon seudun mielenterveysyhdistys ry	Tornionseudun mielenterveysyhdistys ry
Psykososiaalinen ryhmä Sympis ry	Tukea Persoonallisuushäiriöisten uhreille TUPU ry
Pudasjärven Kajastus ry	Tukiranka ry
Punkalaitumen mielenterveysyhdistys ry	Tukiyhdistys Karvinen ry
Puolangan Miete ry	Tukiyhdistys Majakka ry
Pyhäjokialueen mielenterveysyhdistys Käsikkäin ry	Turun Mielenterveysyhdistys Iitu ry
Pyhäjärven Nativa ry	Turun seudun Mty MUUTOS ry
Päijät-Hämeen Mielenterveystyön Tuki MIETE ry	TURVALINKKI ry
Pälkäneen mielenterveysyhdistys Tuike ry	Tuupovaaran Mielenterveysyhdis Kajastus ry
Raahen Psykke ry	Tuupari-Virolahden Mielenterveyden Tuki ry
Ranuan Mielenterveysyhdistys Kalakaani ry	Tuusniemen Mielenterveysyhdistys Tuikku ry
Rauman mielenterveysyhdistys Friski Tuult ry	Tuusulan seudun mty Tuumi ry
RAUTANEN ry	Vaasan Mielenterveystoiminnan Tuki ry
Rautavaaran Mielenterveysyhdistys Kipari ry	Vaasanseudun sosiaalipsykiatrinen yhdistys ry
Riihimäen mielenterveysyhdistys ry	Vammalan seudun mielenterveysyhdistys VoiMia ry
Ristiinan mielenterveysyhdistys Risla ry	Vantaan Mielenterveysyhdistys Hyvät Tuulet ry
Savolaiset Selviytyjät ry	Varkauden Seudun Mielenterveysväki ry
Seinäjoen Alueen Mielenterveysyhdistys SAMY ry	Varpaisjärven mielenterveysyhdistys Syke ry
Siikalatvan mielenterveysyhdistys Suopursut ry	Vertaistuki Agora ry
Siilinjärven Virkistys ry	Viisiokuntien mielenterveysyhdistys ry
Siput ry	Viitasaaren mielenterveysyhdistys Muikku ry
Sireena ry	VIRIKE ry
Sisä-Suomen SYLI ry	Virtain Mielenterveysyhdistys ry
Sonkajärven Mielenterveyskerho ry	Vuolijoen Hyminä ry
Sotkamon Mielenterveyden tuki ry	Yhdessä ry
Suomen Moniääniset ry	Ylä-Karjalan mielenterveysyhdistys ry
Suomen naisten mielenterveysyhdistys ry	Ylöjärven mielenterveysyhdistys Tammi ry
Suomen Psykologinen Instituutti	Ääneseudun Ilona ry
Suomen skitsofreniayhdistys ry	

Yhteensä 159 yhdistystä, 16456 jäsentä

Mielenterveyden keskusliiton yhteistyöryhmät ja -verkostot

1. Vaikuttamistoimintaan liittyvät työryhmät ja verkostot

Liiton vaikuttamistyöhön kuuluvat useat työryhmä- ja verkostoedustukset, joissa työskennellään yhdessä muiden toimijoiden kanssa vaikuttamistoiminnan tavoitteiden saavuttamiseksi. Yhteistyötahot muodostuvat perinteisesti muiden vammaisjärjestöjen edustajista, mutta myös laajemmin muista kolmannen sektorin toimijoista, julkisen palvelujärjestelmän toimijoista sekä päättäjätahoista.

Yhteistyö on kansallista ja kansainvälistä vaikuttamistyötä.

Yhteistyökumppanit, joiden hallinnossa olemme mukana:

A-klinikkasäätiö, hallitus, Olavi Sydänmaanlakka (olavi.sydanmaanlakka@mtkl.fi, puh. 050 363 9920)

Aspa Palvelut Oy, hallitus, Olavi Sydänmaanlakka (olavi.sydanmaanlakka@mtkl.fi, puh. 050 363 9920)

Aspa-säätiö, hallitus, Olavi Sydänmaanlakka (olavi.sydanmaanlakka@mtkl.fi, puh. 050 363 9920)

EANP-Fin, Euroopan köyhyyden ja syrjäytymisen vastainen verkosto, hallitus Merja Karinen
(merja.karinen@mtkl.fi, puh. 050 561 7416)

Julia Mannisen säätiö, hoitokunnan jäsen Olavi Sydänmaanlakka (olavi.sydanmaanlakka@mtkl.fi, puh. 050 363 9920)

KRIS Etelä-Suomi, hallituksen puheenjohtaja, Olavi Sydänmaanlakka (olavi.sydanmaanlakka@mtkl.fi, puh. 050 363 9920)

Lilinkotisäätiö, Merja Karinen (merja.karinen@mtkl.fi, puh. 050 561 7416) varalla Pirkko Jantunen
(pirkko.jantunen@mtkl.fi, puh. 040 513 6213)

Naantalın Karvetin Klubitalo ry, hallitus, Pirjo Metsäranta (pirjo.metsaranta@mtkl.fi, puh. 040 562 4773)
varalla Milla Ristolainen (milla.ristolainen@mtkl.fi, puh. 040 450 6884)

Raina-säätiö, hallintoneuvosto, Pirjo Metsäranta (pirjo.metsaranta@mtkl.fi, puh. 040 562 4773)

Rovaniemen klubitalo Roihula, johtoryhmä, Tarja Löf (tarja.lof@mtkl.fi, puh. 0400 500 288)

Soveli ry, hallitus,

Suomen Aivot ry, hallitus, Jyrki Rinta-Jouppi (jyrki.rinta-jouppi@mtkl.fi, puh. 046 850 7587)

Muut työryhmät ja verkostot:

Ahkeruusrahatyöryhmä (RAY) Aikakauslehtien liitto

Apu Terveys toimitusneuvosto

Avokuntoutusverkosto

Julkulan sairaalan vertaistukiryhmän kehittämistyöryhmä KOMPASSI – SOSTE ry Arviointi- ja kehittämis-
verkosto Kujato (Helsingin Kurvin alueen järjestöt) yhteistyöverkosto Kuluttajaparlamentti

Kuntoutusverkosto (KUVE)

Liikkuva Mieli-verkosto

Länsi-Suomen KASTE-hanke: Palvelumuotoilulla parempia palveluja riskiryhmille PPPR-hanke
Mielenterveyspooli

Morfeus-hanke ohjausryhmä

Oikeus oppimiseen neuvottelukunta

OKM: Mielenterveysalan liikunnan kehittämissuosituksien Oulun seudun mielenterveys- ja päihdeneuvosto

Osallisuutta osuuskunnista ESR-projekti, ohjausryhmä

Oulun yliopisto, täydentävien opintojen keskus TOPIK

Päihde- ja mielenterveysjärjestöjen yhteinen tutkimusohjelma MIPA- projekti ohjausryhmä

SADe sot -ohjelman Sosiaali- ja terveysalan palvelukokonaisuuden klusteriryhmä Soste

SoveLi ry
Sopeutumisvalmennuksen kehittämistyöryhmä (RAY:n koolle kutsuma ja koordinoima)
STM: Itsemääräämisoikeuden rajoittamista koskevan lainsäädännön valmistelutyöryhmä
STM: Itsemääräämisoikeustyöryhmän toimeenpano-ohjelmaa valmisteleva työryhmä
STM: Osatyökykyiset työssä -ohjelma
STM: Sosiaalihuoltolain uudistamista koskeva taustaryhmä Suomalaisen työn liitto
Suomen Potilasturvallisuusyhdistyksen Potilasjaoksen asiantuntijaryhmä
Tahdonvastaisten toimenpiteiden vähentäminen -työryhmä (Kuopion yliopistollinen sairaala)
Terveiden ja hyvinvointilaitoksen pakon käytön vähentämistä ja potilasturvallisuuden lisäämistä selvittävä työryhmä ja sen pohjoismaalainen verkosto
Valo ry Vammaisfoorumi
Vammaisfoorumin työllisyysryhmä Vammaisfooruminvaikuttajaverkosto
Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin ja Turun Psykiatrian organisaatioiden yhdistymistä valmisteleva työryhmä
VATES välityömarkkinaryhmä
VF:n vammaispalvelulain uudistamista käsittelevä taustatyöryhmä VF:n sosiaalihuoltolain uudistusta seuraava työryhmä
VNY Vammaisjärjestöjen nuorisoyhteistyö

2. Kehittämistyöhön liittyvät työryhmät ja verkostot

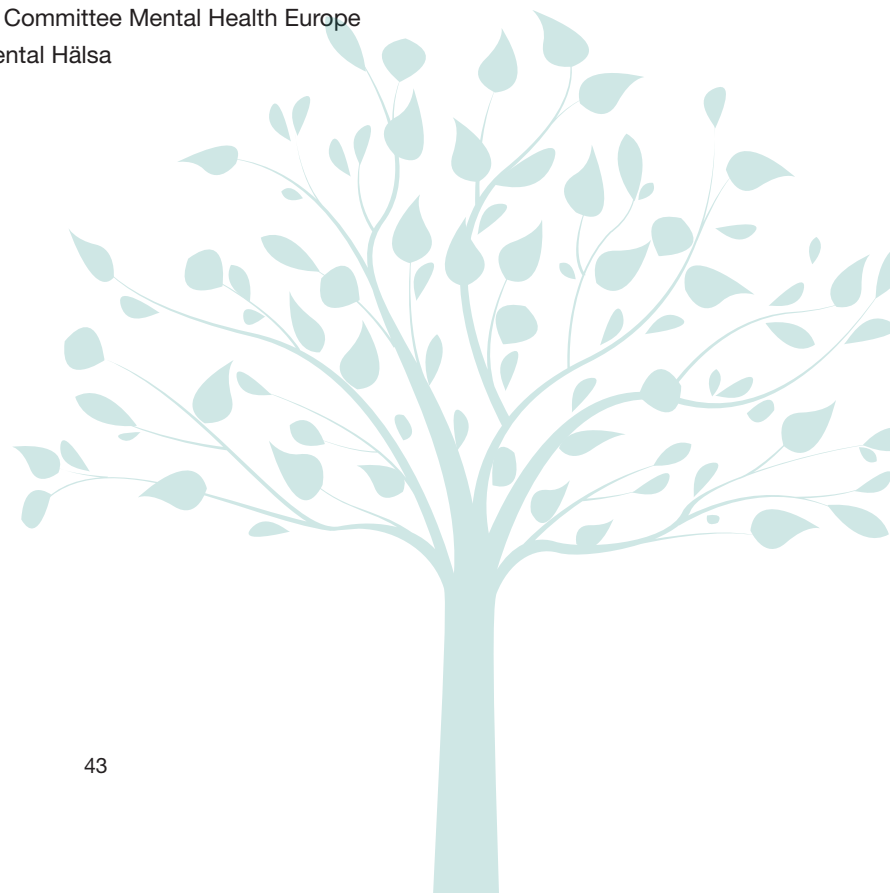
Toimintavuonna yhteistyökumppaneiden ja uusien verkostojen määrä kasvoi. Toiminnan kehittämiseen liittyviin työryhmiin osallistuvat kaikki liiton työntekijät oman asiantuntemuksensa mukaisesti.

Kehittämiseen liittyvää yhteistyötä tehdään muiden toimijoiden projekteissa sekä kansallisissa ja kansainvälisissä yhteistyöverkostoissa ja työryhmissä.

Projektiyhteistyö

A-klinikkasäätiö, Lasinen lapsuus – Sirpaleinen mieli -projekti iiA-klinikkasäätiö, Nuortenlinkki
Aalto Yliopisto, Morfeus hanke
ASPA, Silta työhön -hanke
ASPA, Turvallisuuden taitajat projekti
ASPA, Työ-tie osallisuuteen-hanke
ASPA, Asiakkaan äänellä/Vertaisarviointi
Epilepsialiitto, Työtä tekijöille projekti
Helsingin Diakonissalaitos, VAMOS Turku hanke
Hyvän mielen talo ry, Mielipaletti-projekti
Jyväskylän ammattikorkeakoulu, Pelaten terveeks? -hanke
Keski-Suomen sairaanhoitopiiri, Läheisväkivallan ehkäisyn kansallinen osaamiskeskus -hanke
Lihastautiliitto, Duuni-mentor
Myllyhoitoyhdistys, Ruoka ja riippuvuus hanke
Palvelumuotoilulla parempia palveluja riskiryhmille – PPPR-hanke/Länsi-Suomi (Kaste) Päijät-Hämeen Sosiaaliturvayhdistys ry, Päijät-Hämeen Kumppanuusverkosto projekti Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliitto ry, Hyvällä Mielellä Vedessä hanke Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, Green care Etelä-Suomen hanke Validian/Invalidiliiton asumispalvelut, EPA-projekti
Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri, Mielenterveystalo-hanke
Kehittämissyhteistyö:
Demos Helsinki
EAPN-Fin, Köyhyys- ja terveystyöryhmä Kelan vammaisasiakasraati
Kelan vammaisetusasiakastyöryhmä
Kokemusasiantuntijuuden kehittämisverkosto (MIEPÄ)

Kuka kuuntelee köyhää verkosto
Kunnossa Kaiken Ikää -ohjelma
Kupittaaan foorumi, Turun psykiatrian ja järjestöjen yhteinen yhteistyöverkosto Kyvyt käyttöön
-työhönvalmennuksen kehittämisryhmä (VATES)
Lapin sairaanhoitopiirin potilas- ja omaisneuvosto MIDAS/Mielenterveyden edistämisen yhteistyöverkosto
Kuopio
Mielenterveystoimijoiden verkosto (Jyväskylä)
Mikkelin seudun mielenterveystoimijat
MPNET – Mielenterveys- ja päihdetyön yhteistyöverkosto,
NUORET -verkosto
MIEPÄ-verkosto
Omaisfoorumi, Hyvän mielen talo
Osaamis- ja palvelukeskus Majakka (Kuopio)
Oulun yliopiston täydennyskoulutuskeskus (TOPIK)
Pohjois-Savon kuntoutuksen asiakasyhteistyötoimikunta Potilas- ja kansanterveysjärjestöjen
yhteistyöryhmä (POTKA)
Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveysyhtymän mielenterveystyön neuvottelukunta Pääkaupunkiseudun
Neuvontaverkosto
Recovery-työryhmä
Sopeutumisvalmennuksen kehittämistyöryhmä (RAY) Sosiaalialan osaamiskeskus Verso
SOSTE:n alueverkostot
Toimiva arki ja saavutettava ympäristö -tutkimusryhmä (Turun ammattikorkeakoulu)
Täydentävien opintojen keskuksen Ratkaisukeskeisen psykoterapeuttikoulutuksen ohjausryhmä
(Oulun yliopisto)
Vammaisjärjestöjen Nuorisoyhteistyöverkosto (VNY ry)
Vanhustyön järjestöjen Vahva-verkosto
Välityömarkkinoiden kehittämisryhmä (VATES)
YTY:n kansanterveyden neuvottelutyöryhmä, järjestöjen sosiaaliturvaopastyöryhmä
Kansainvälinen yhteistyö
CEFEC, Confederation of European social Firms, Employment initiatives and social Co-operatives
LUNDBECK
RIFI ry, Rehabilitational International Finnish Committee Mental Health Europe
NFSMH, Nordisk Förening för Social och Mental Hälsa

LIITE VII

Tuloslaskelma

TULOSLASKELMA

	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
Varsinainen toiminta		
Tuotot		
Avustukset RAY	1 962 043,44	1 804 765,22
Avustukset OKM	91 180,04	119 148,83
Muut avustukset	137 034,41	121 986,61
Muut tuotot	425 776,46	423 045,29
Tuotot yhteensä	<u>2 616 034,35</u>	<u>2 468 945,95</u>
Kulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-1 802 397,72	-1 689 068,56
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-321 273,63	-296 552,40
Muut sivukulut	-75 408,26	-61 517,84
Henkilöstökulut yhteensä	<u>-2 199 079,61</u>	<u>-2 047 138,80</u>
Poistot	-49 164,71	-56 577,37
Muut varsinaisen toiminnan kulut	-1 762 138,58	-1 681 322,92
Kulujäämä	<u>-1 394 348,55</u>	<u>-1 316 093,14</u>
Varainhankinta		
Tuotot	66 241,00	132 561,33
Kulut	-8 665,13	-49 309,44
Varainhankinta yhteensä	<u>57 575,87</u>	<u>83 251,89</u>
Kulujäämä	<u>-1 336 772,68</u>	<u>-1 232 841,25</u>
Sijoitus- ja rahoitustoiminta		
Tuotot	742,29	691,33
Kulut	-5 126,26	-9 753,68
Sijoitus- ja rahoitustoiminta yhteensä	<u>-4 383,97</u>	<u>-9 062,35</u>
Kulujäämä	<u>-1 341 156,65</u>	<u>-1 241 903,60</u>
Yleisavustukset		
Yleisavustua RAY	1 346 285,55	1 266 817,74
Yleisavustukset yhteensä	<u>1 346 285,55</u>	<u>1 266 817,74</u>
Tilikauden yli-/alijäämä	<u><u>5 128,90</u></u>	<u><u>24 914,14</u></u>

TASE	31.12.2016		31.12.2015	
VASTAAVAA				
PYSYVÄT VASTAAVAT				
Aineettomat hyödykkeet				
ATK-ohjelmat	9 481,30		20 092,26	
Malmin remontti	448 952,41	458 433,71	483 487,21	503 579,47
Aineelliset hyödykkeet				
Koneet ja laitteet	827,22		3 151,80	
Kalusto ja muu irtain	689,69	1 516,91	2 384,06	5 535,86
Sijoitukset				
Osuudet saman konsernin yrityksissä	28 409,40		28 409,40	
Toimitilaosakkeet	196 939,35		196 939,35	
Muut osakkeet ja osuudet	5 272,30	230 621,05	5 272,30	230 621,05
		690 571,67		739 736,38
VAIHTUVAT VASTAAVAT				
Pitkäaikaiset saamiset				
Muut saamiset	10 390,91	10 390,91	22 270,91	22 270,91
Lyhytaikaiset saamiset				
Myyntisaamiset	18 472,02		28 597,08	
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	3 768,70		619,43	
Siirtosaamiset	59 119,11	81 359,83	156 729,78	185 946,29
Pankkisaamiset		661 637,12		334 753,35
		753 387,86		542 970,55
VASTAAVAA YHTEENSÄ		1 443 959,53		1 282 706,93
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
Edellisten tilikausien yli-/alijäämät		118 107,74		93 193,60
Tilikauden yli-/alijäämä		5 128,90		24 914,14
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ		123 236,64		118 107,74
VIERAS PÄÄOMA				
Pitkäaikainen				
Lainat rahoituslaitoksilta		149 999,96		216 666,64
Lyhytaikainen				
Lainat rahoituslaitoksilta	66 666,68		66 666,68	
Saadut avustuseronnakot	548 338,25		366 594,42	
Ostovelat	107 752,25		71 524,90	
Velat saman konsernin yrityksille	509,05		29 175,92	
Muut velat	38 686,66		41 497,50	
Siirtovelat	408 770,04	1 170 722,93	372 473,13	947 932,55
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		1 320 722,89		1 164 599,19
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		1 443 959,53		1 282 706,93

Toimintakertomuksen kokoaminen ja editointi:
Heini Kapanen, Sirku Immonen

Taitto:
Atte Kalke, Vitale Ay

Mielenterveyden
keskusliitto